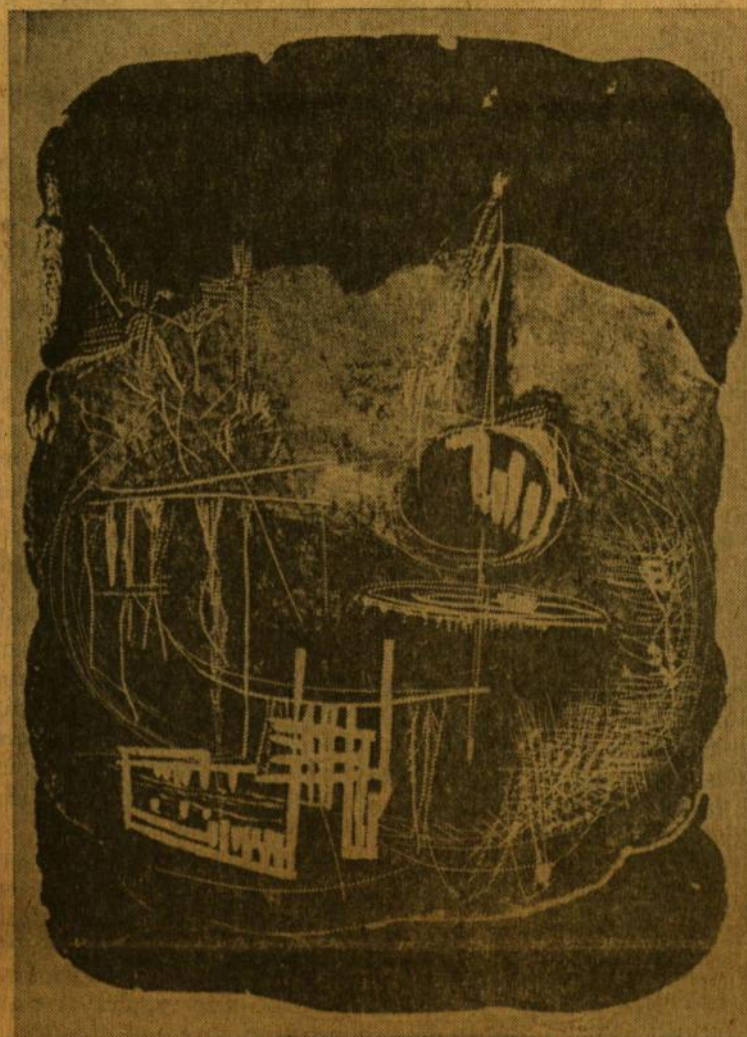

Šiame numery:
 Pilkųjų didvyrių realybė.
 Pokalbis su poetu Tomu Veclova apie tarptautinės rašytojų draugijos P.E.N. klubų suvažiavimą Australijoje ir kt.
 Lietuviškoji muzika ir Vladas Jakubėnas.
 Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai.
 Dailininko tapybos žodynas ir gramatika: Vlado Žiliaus paroda New Yorke.
 30,000 dolerių baltų studijoms.

GERAS FORUMAS GARSINTI SAVO TAUTĄ

IR JOS KULTŪRĄ

Pokalbis su poetu Tomu Veclova apie tarptautinės rašytojų draugijos — P. E. N. klubų suvažiavimą Australijoje ir kt.

Vaclovas Ratas (1910-1973)

Australiškoji impresija

Vakarinių sesijų svarbiausioji tema — Europos ir Azijos literatūrų ryšiai, jų sąveika ir savitarpio praturtinimas, naujų literatūrų atsiradimas Ramiojo vandenyno regione. Tai itin įdomios problemos, nors, nebūdamas orientalistas, ne visada pajėgi jose susivokti. Šiaip ar taip, Australija dėl savo geografinės padėties tokiais temai nagrinėti yra patogi vieta. Nemažai pranešimų skaitė japonai, buvo ir dar egzotiškesnių (pavyzdžiui, apie maorių — Naujosios Zelandijos aborigenų — literatūrą).

— Kokia yra Pabalijo padėtis P.E.N'e?

— Nuo nepriklausomybės laikų egzistuoja latvių ir estų P. E. N. centrai, kurie tęsia savo veiklą Išeivijoje. Unikalus reiškinys yra estų centras, turįs 45 narius ir išleisęs bene porą tūkstančių knygų. Tarp kitko, šių dienų Estijoje gali sutikti rašytojų, prieš karą priklausiusių P. E. N. klubui ir iš jo nepasibaigusiu (pažinojau vieną jų — V. Adamsoną). Latvių centras mažesnis (rodos apie dvidešimt narių). Lietuvių centro nepriklausomybės metais, dešimt, nebūto ir dabar nėra, nors P. E. N. klubo narys buvo Vyūnas. Kai kurie lietuvių rašytojai priklauso egzilų centrui. Jų galėtų būti ir daugiau: P. E. N. klubas — geras forumas, kuriame dera garsinti savo tautą ir

(Nukelta į 2 psl.)

Kertinė paraštė

Pilkųjų didvyrių realybė

Tai realybė, kuri prasideda pasakose. Pilkasis didvyris ten visada būna tas paprastasis žmogelis, kuris tačiau, pasirodo, yra vertesnis ir galingesnis už visus galiūnus, karalius, net už patį velnią. Pasakose, bent jų pradžioje, toks pilkasis didvyris, visada atrodo lyg ir visai atliekamas žmogus, nereikšmingas, paprastutis, net kvailokas. Tai vis būna trečiasis brolis kvailiukas, nevertinamas nei tėvu, nei vyresniųjų broliu, apjuokiamas kaimynų, bet galų gale visus tikrus ir tariamus galingiausius už visus kitus, tampa karaliumi arba bent vedas karalaitę. Visų paprasčiausias, net nereikšmingiausias pasirodo buvęs pats vertingiausias. Tai liaudies žmonių išmintis, tik apvilta meniškąja pasakos forma.

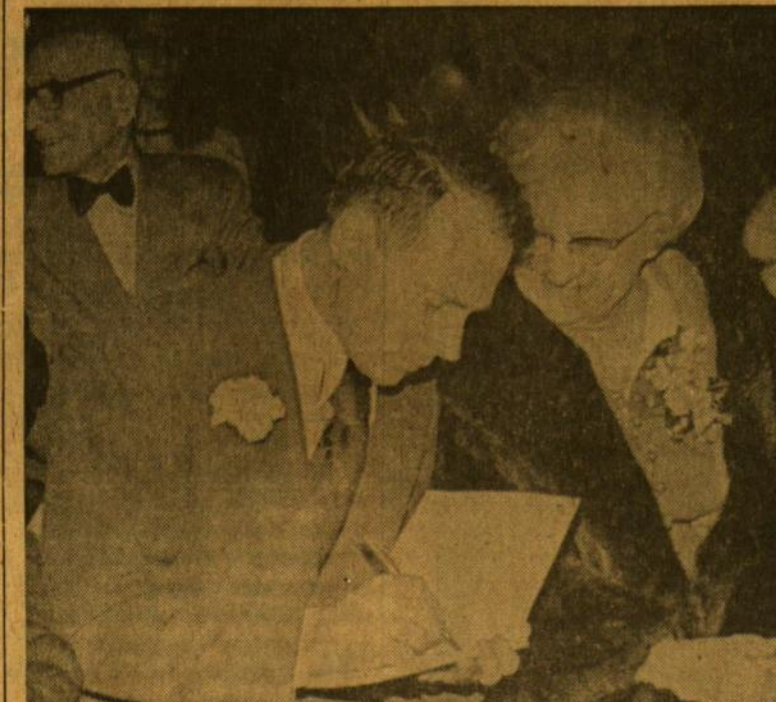
Sakysite, kad taip yra tik pasakose, o realybėje gradacija visai kita. Žinoma, plačios žmonijos raidoje būna visai, juk beveik visos taisyklės būna su išimtėmis. Tačiau mūsų tautos istorijoje paprastojo žmogaus realybė beveik kaip pasakoje. Panaši ir pasaka, bet tikra.

Net pačioje lietuvių tautos istorijos pradžioje ar tik tas mūsų paprastasis žmogelis nebuvo išmintingesn's už savo galinguosius rikius, neišeidamas paskui juos negrįžtamai, kaip gotai, i svetimas žemes, bet vis iš visų žygių grįždamas ir įsikabindamas į savo protėvių žemelę prie Nemuno. Savo rikių ir kitų neramuolių keliu nuėję, mes šiandien būtume seniai išnykę, kaip ir anie kadaise galingieji gotai, hunai ir panašūs. Tad ar tik ne tas paprastasis, net bevardis liaudies didvyris padėjo tvirčiausias lietuvių tautos pamatus ten, kur jie ir šiandien nebeišverčiam. O kiek rikių ir kunigaikščių dingo, nujoję negrįžtamai i svetimuosius pasvieč'us.

Ir kai tauta liko, galima sakyti, visai be savo vadų, kai visa šviesuomenė jau krovė kultūrinį lobį svetimiesiems, ar ne tas pap-

rastasis, pilkasis mūsų tautos herojus išsaugojo visa tai, kas išsaugė lietuvių tautinį atgimimą. Galų gale, pranokęs visus karvedžius, galijotus ir karalius, pilkasis knygnešys, iš pilkosios liaudies kilęs inteligentas ir laisvės kovų nežinomasis pilkasis karys atvedė tautą i modernųjį valstybinį gyvenimą, pats išsiaugindamas iš savo tarpo ir vadus.

Nesakykite, kad visa tai tik praetis, o dabar tai jau visai kitaip. Ypač Išeivijoje, kur viską, atrodo, lemia mūsų kontaktai su kongresmanais ir mūsų reveranšai sostinių galingiesiems. Tam tikruose savęs nesusimenkinimo rėmuose, suprantama, reikia ir tokio lošimo. Tačiau pati realiausia Išeivijos stiprybė ir tvirčiausia parama tautos išlikimui, net svetimose padangėse, slypi vis dėlto tame pilkajame didvyryje. O jis buvo ir yra tas paprastas žmogelis: koks nors buvęs mokytojas, tik šiaip sau kategorijos tarnautojas ar ūkininkas, kuris ir čia, nesėdėdamas iškilinėse pirmojoje eilėje ir nesiverždamas į garbės prezidentu-

Simas Kudirka ir Lietuvos gen. konsulė J. Dauzvardienė kalbasi vieno jo ankstesnio lankymosi Chicagoje metu. Ateinantį pirmadienį (sausio 23 d.) nuo 8 iki 10 val. vak. filmas "The defection of Simas Kudirka" Chicagoje rodomas per antrąjį televizijos stotį. Nuotr. Jono Kuprio

— Malonu užkalbinti, grįžusį iš tolimosios Australijos, kur buvo nuvykta PEN klubo kongresan. Sakyk, Tomai, ar Lietuvoje šiandien yra žinoma apie šį tarptautinių rašytojų apsijungimą — P.E.N. klubus ir kaip oficialiai ir neoficialiai vertinama jų egzistencija?

P. E. N. klubas, kaip žinia, yra tarptautinė rašytojų draugija ar sąjunga, egzistuojanti daugiau kaip 50 metų. Pirmasis jos prezidentas buvo John Galsworthy. Šiandien P. E. N. centrai veikia 62 šalyse, ir jiems priklauso maždaug aštuoni tūkstančiai rašytojų, tarp jų Heinrich Boell, Eugene Ionesco, Arthur Miller, John Updike, Ignazio Silone, Czeslaw Milosz. P. E. N. kongresus stengiamasi rengti kasmet kitoje valstybėje. Beje, P. E. N. centrų esama ir Rytų Europoje (pavyzdžiui, Lenkijoje); ten jų veikla, žinoma, suvaržyta, bet vis dėlto jie parodo ir tam tikro savarankiškumo. Lietuvoje P. E. N. klubo vardą turbūt visi rašytojai yra girdėję, bet informacijos apie jį gaunama nedaug. Žinių par-

veža vienas kitas autorius, apsilankęs Vakaruose. Daugelis su pasididžiavimu mini faktą, kad P. E. N. klube atsakingas pareigas eina Algirdas Landsbergis. Pastaruoju metu apie P. E. N. klubą dažniau užsimena ir oficialioji spauda, nes TSRS aiškiai norėtų sudaryti sąvąjį P. E. N. centrą (ir gal visų respublikų, taigi ir aneksuotos Lietuvos, P. E. N. centrus). Nemanau, kad iš to kas išeis, nes oficialioji TSRS rašytojų sąjunga su P. E. N. klubo principais nieko bendro neturi. Ji, tarp kitko, tai pademonstravo, išnesdama iš savo eilė du Nobelio laureatus — Pasternaką ir Solženiciną — ir šiaip ne vieną padoresnį rašytoją. Daugumai P. E. N. klubo narių (tiesa, ne visiems) tai yra absoliučiai aišku. Logiškas ir natūralus būtų tiksliai disidentinio tarybinio P. E. N. centro įsteigimas. Tokiam centrui galėtų priklausyti ir kai kurie rašytojų sąjungos nariai, ir nenariai, turintys rimtą ir literatūrinę reputaciją ir pripažintą demokratijos principus. Žinoma, dėl valdžios klaidų jų įsteigimas šiandien atrodo nevi-

— Pasielkę laisvuosius Vakarus, Pats berods greit tapai P.E.N. klubų nariu. Kaip visa tai atsitiko Paties nusiteikimo ir procedūrine prasme? Kaip vertini Pats asmeniškai šių klubų veiklą?

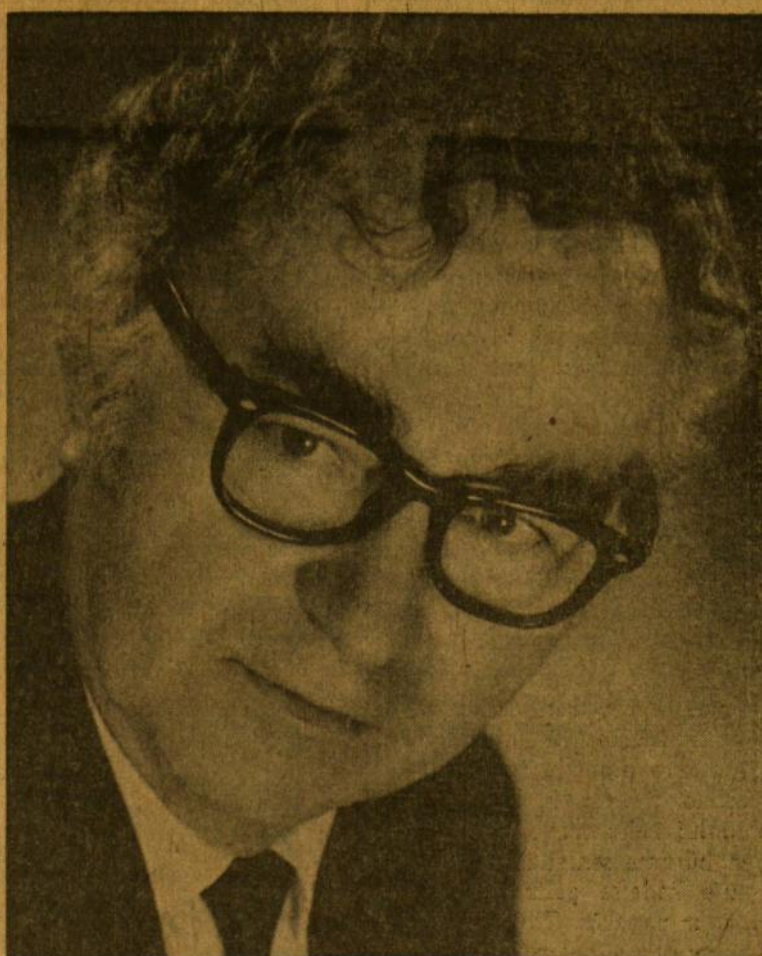
— Galimas daiktas, būčiau virtęs P. E. N. klubo nariu dar Lietuvoje, jeigu būčiau ten ilgiau užtrukęs (Maskvoje esu turėjęs tuo reikalu konfidencialių pokalbių). Vakaruose kreipiausi į kolegą A. Landsbergį, padaviau pareiškimą ir buvau nedelsiant priimtas. Procedūra čia labai paprasta. Priklausau rašytojų egzilų centrui (USA šakai). Įstojimą į P. E. N. klubą laikau natūraliu daiktu, nes jo principai man jau seniai yra artimi.

— Kada ir kur Australijoje įvyko pastarasis P. E. N. kongresas? Kiek buvo dalyvių ir iš kur? Kokia buvo kongreso programa ir kaip vyko diskusijos?

— Kongresas vyko Sydney, gruodžio 11 — 17 d. Dalyvių buvo turbūt daugiau kaip du šimtai; anaipol ne visi norintieji galėjo taip toli važiuoti. Rytinėse sesijose buvo aptariami P. E. N. klubo vidiniai reikalai, nors tose

sai realus (nors ką gali žinoti...) Prancūzų P. E. N. centras yra priėmęs i savo eiles apie dešimt tarybinių disidentinių rašytojų, tebegyvenančių savo krašte (Vladimovą, Kornilovą, Kopelevą, Kozovojų ir kt.), taip pat garsų Jugoslavijos disidentą, politkalinį Michailovą. Tai juos šiek tiek apsaugo nuo represijų, nors ir ne visada (Maskvoje neseniai nužudytas K. Bogatyriovas, rodos, irgi buvo P. E. N. klubo narys). Neoficialiuose sluoksniuose P. E. N. klubo veikla, apilamei paėmus, vertinama su nemažu pritarimu.

Paskirta 1,000 dol. premija už poeziją

Bernardas Brazdžionis

Nuotrauka Vytauto Maželio

Lietuvių rašytojų draugijos Lietuvos nepriklausomybės 60-čiai paminėti 1,000 dol. premija už poeziją, kurios mecenatas yra Klemensas Gallūnas, visais vertinimo komisijos balsais paskirta Bernardui Brazdžionui. Vertinimo komisiją sudarė: Leonardas Andriekus, pirm., Leonardas Zitkevičius, sek., ir nariai — Henrikas Kačinskas, Nelė Mazalaitė-Gabiėnė ir Stepas Zobarskas. Komisijos posėdis įvyko 1978 sausio 14 Kultūros židinyje, Brooklyne.

Komisija vadovavosi konkurso sąlygomis, kurių pirmasis punktąs yra toks: Premiją gali gauti tik gyvas ir laisvajame pasaulyje gyvenęs poetas, kuris savo iškilia poetine kūryba labiausiai gavino, įkvėpė ir stiprino lietuvių tautą vienu ar kitu metu nuo 1918 iki 1978 metų.

k. brd.

Pokalbis su poetu Tomu Venclova

(Atkelta iš 1 psl.)

kultūra, be to, galima nemažai pasimokyti. Kongrese dalyvavo estų centro oficialūs delegatai Asta Willmann-Linnolt ir Peeter Lindsaar, latvių delegatas Rozītis; lietuviai buvau aš vienas. Be ko kito, TSRS oficialieji atstovai pareiškė, jog sutikis sudaryti P. E. N. centrą tik tada, jei latvių ir estų centrai bus pašalinti. Šis arrogantiškas reikalavimas griežtai prieštarauja P. E. N. klubo dvasiai ir statutui. Iš esmės kalbant, jau jis vienas užkerta kelią TSRS dalyvavimui P. E. N. veikloje. Galima tvirtai teigti, kad jis negali būti ir nebus patenkintas.

— Kas iš viso buvo idomiusia tamo literatūrinio susikrydžio?

— Idomu buvo susipažinti su daugeliu rašytojų, įskaitant dabartinį P. E. N. prezidentą Mario Vargas Llosa, kurio para romanų išleista ir Lietuvoje. Džiaugiamusi matydama australų poetę Judith Wright (jos eiles irgi skaitiau dar Lietuvoje ir didžiai vertinu), kritika ir leidėja Gero von Wilpert ir kitus. Nemažai šnekėjome (ypač Lietuvos reikalais) su žinomu čekų disidentu Pavlu Tigridu, kuris kongrese pasakė puikią kalbą. Tokį pat didelį išpuolį visiems padarė vienos Vietnamo rašytojos kalba (toji vietnamietė, kovojusi Vietkongo pusėje, po komunistų laimėjimo buvo priversta emigruoti ir pasakė daug karčios tiesos apie dabartinę represyvią Vietnamo sistemą). Svarbiausias P. E. N. klubo principas yra minties, žodžio, informacijos, judėjimo laisvė; todėl P. E. N. visada užstoja politikalinius ir yra jiems nemažai padėjęs. Šio kongreso garbės svečias buvo vienbalsiai išrinkti ukrainietis disidentas „Kontinento“ autorius Gelius Snegiriškas, dabar esąs kalėjime, ir taip pat kalinamas indoneziečių, kairiųjų pažiūrų rašytojas Pramoedya Ananta Toer. Tuo būdu P. E. N. parodė bešališkumą ir tolerancijos, kurie šiuo metu pasaulyje tikrai yra vertinami. Arthur Miller, pats negalėjęs atvykti, laišku priminė kongreso dalyviams sunkią čekų rašytojų padėtį. Kongresas buvo atviraus kaip stebėtojai ir trys TSRS rašytojų sąjungos nariai: švelniai kalbant, neturį mūšius goro vardą, bet dėl Snegiriškovo išrinkimo ir panašių dalykų jie „užsigaavo“ ir į kongresą neįėjo, nors Sydney gatvėse juos galėjai pamatyti.

— Susipažinta, be abejoj, ir su Australijos lietuviais, jų kultūrinio gyvenimo. Koks išpuolis?

— Be Sydney, aplankiau Australijos sostinę Canberą, Adelaidę, Melbourną ir Tasmanijos centrą Hobartą. Visur skaitiau paskaitas lietuvių kolonijoms ir australų visuomenei. Platokus jų aprašymus išspausdino didieji Australijos laikraščiai: „The Sydney Morning Herald“, „The Age“ (Melbourne), „The Advertiser“ (Adelaide), „The Mercury“ (Hobart). Tikėjosi, pavyko kiek išgarsinti Lietuvos vardą ir reikalus. Sydney ir Adelaidė turėjo ir poezijos vakarus. Lankiau muziejus, istorines vietas, gamtos rezervatus. Grįždamas dar stabtelėjau Naujoje Zelandijoje, kur taip pat susitikau su lietuviais ir aplankiau geizerių rajoną Rotorua. Dvi dienas praleidau Tahiti saloje. Ne taip seniai dar buvau TSRS plietis, ir tokios kelionių galimybės, žinoma, atrodo man visai pasakiškos. Australijos lietuviai paliko puikų išpuolį — nors jų nedaug, jie labai gyvai kultūriškai veikia, pasižymi informuotumu ir blaivumu ir, atrodo, vaidina tam tikrą vaidmenį viso krašto gyvenime, darydami įtakos net jo politikai. Norėčiau padėkoti visiems, kurie mane pri-

ėmė, bet turėčiau suminėti mažiausia keliasdešimt pavardžių.

— Prieš pat skrydį Australijon buvai ir Europoje, kur liudijai vadinamame Sacharovo tribunole, Romoje. Kaip vertini šios rūšies akciją ir pastaruosius Tribunalo posėdžius?

— Taip, Australijon patekau, galima sakyti, iš Romos. Ten praleidau lapkričio paskutiniąsias dienas. Sacharovo apklausinėjimuose arba vadinamajame tribunole sutikau daug pažįstamų ir mažiau pažįstamų disidentų iš Maskvos, Leningrado, Ukrainos ir kitur. Buvau kvieistas ir į Venecijos Biennale, bet, deja, negalėjau ten nuvykti dėl laiko stokos. Pirmąsyk gyvenime teko nakvoti viešbutyje, saugomame ginkluotų karabinierių (tribunolo dalyviams ir ypač jo pirmiškai Simon Wiesenthal grėsė teroristų pavojus). Žodžiu, buvo idomu. Šių metų apklausinėjamai, kaip tvirtinama, buvo reprezentatyvūs ir rimti. Šnekėti teko du kartus — apie religijų padėtį Lietuvoje ir apie suimtajį Viktorą Petkų. Nebūdamas kataliku aktyvistas, remiausi daugiausia LKB Kroniku medžiaga, kurios tikslumas yra visų pripažintais, ir Lietuvos Helsinkio grupės dokumentais. Prasitariau ne vien apie katalikų, bet ir apie kitų tikėjimų situaciją, kuri LKB Kronikoje ex definitione neatsispindi, o taip pat yra nelengva. Paminiėjau ir tai, kad prievartinis valstybinis ateizmas gali gale pažeidžia ir pačių ateistų teises (čia visai sutinku su Vytautu Kavoliu). Italų žurnalistas mano liudijimą vietomis atpasakojo nevėsi tiksliai. Pavyzdžiui, spaudūnų pateko tvirtinimas, kad Lietuvoje kažkas represuotas už porpiežius enciklikos platinimą, netiesakiau ir tokios informacijos neturiu. Visai nenustebčiau, jeigu tai pasirodytų tiesa, bet Helsinkio grupių principas — skelbti tik griežtai patikrintus faktus. Žinoma, lankiau ir Romos miestą, kiek tai įmanoma per keturias dienas. Mačiau (iš tolo) ir popiežių Paulių VI.

— Po visų šių „atostogų“ dabar jau laukia darbas UCLA universitete. Kurios srities esi čia angažuotas ir kaip aplamai sekasi?

— Dėstau lietuvių kalbą lietuviams ir amerikiečiams studentams. Pavasarį skaitysiu semiotikos kursą angliskai (Berkeley jį skaitiau dar rusiskai). Sekasi, atrodo, neblogai. Vis laukiu, kada gi mano reikalai patoblogės, bet kol kas jte tik gerėja. Iš Vakarų tikėjaisi žymiai mažiau, negu gavau.

— Jeigu vyrai ir moterys su rakinti grandinėmis bet kur pasaulyje, taika visur statoma ir pavoju. John F. Kennedy

— Niekas, kas visad yra buvęs laisvas, negali suprasti balsai žavingos laisvės vilties galios tiems, kurie yra nelaisvi. Pearl S. Buck

Lietuviškoji muzika ir Vladas Jakubėnas

ALEKSANDRAS KUČIŪNAS

Muzika, sakoma, yra pilnutiniai kūrybinis menas. Pirmiausia, kompozitorius. Ne vien kaip geresnis ar blogesnis savo amato žinovas, rašas muziką, bet kaip muzikinis mąstytojas ir jau dėl to estetinių ir žmogiškų vertybių kūrėjas. Šalia jo interpretatorius, atkurias muzikos veikalą, ir pagaliau klausytojas, kurio funkcija turėtų būti taip pat kūrybinga, dvasiniai aktyvi. Amerikiečių rašytojas Rollo May savo knygoje „The Courage to Create“ turbūt teisingai pastebi, kad klausydami, pavyzdžiui, Mozarto kvinteto savaime dalyvaujame ir kūrybiniame vyksme.

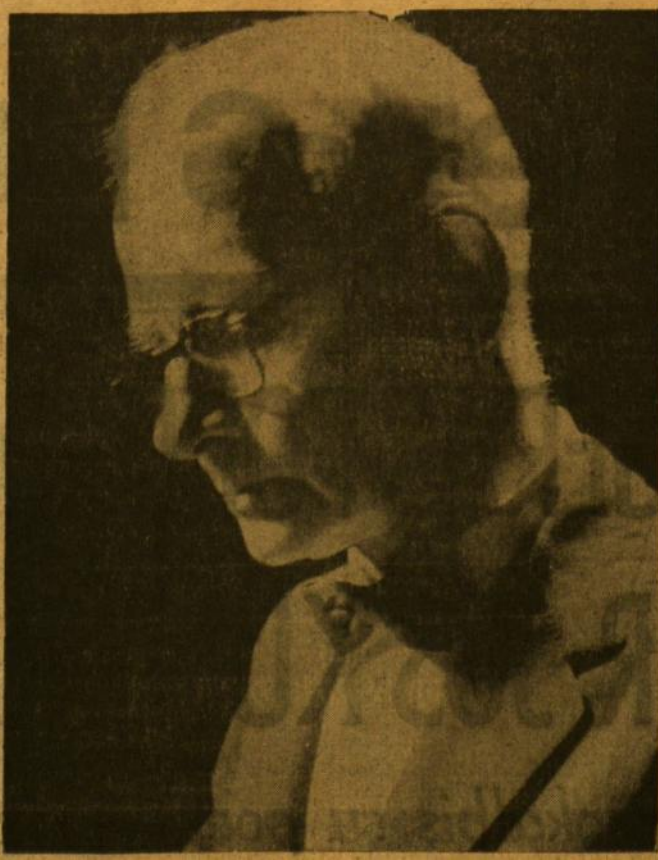
Kitur esu jau rašęs, kad muziką, deja, dažniausiai tik girdime, jos tikrai neklausome. Pasiteisindami muzikiniu nepasiruošimu („nedaug ką čia išmanau“, tariam) ir paprastai visą reikalą nubraukiame į šalį. Bet muzikos klausymas reikalauja pastangų. Ir ne tik pastangų: jis turi būti nuolatos kultivuojamas, tokiu būdu klausytoji įgaunant naujų ir didesnių muzikos suvokimo dimensijų.

Dar senų senovėje muzikos itaką heroinei prasme aiškino įsimintai, filosofai. Kitais vėlesniais laikais jos paslaptis bandė atskleisti dvasininkai, remdamiesi religiniais principais. Romantizmo epocha, epocha lakios fantazijos ir pažadinto jausmingumo, pagimdė visą eilę literatūrinio talento muzikos komentarus.

Šiandien gi, pragmatiskame mūsų amžiuje, muzikos menui plačiai paplitus, sudemokratėjus, turime vadinamus muzikologus ir aiškų jų knygų bei straipsnių apie muzikos klausymą, jos vertinimą ir aiškinimą.

Bet ar galima muziką išaiškinti? Sakoma, jog Beethovenas, kai buvo paprašytas pakalbėti apie vieną savo simfonijų, priėjęs prie fortepijono ir pradėjęs skambinti. Atseit, klausykite — daugiau nieko. Ir iš tikrųjų, gal net juokinga, kai, štai, beskaitant dviejų žymių muzikų, Berliozo ir Wagnerio 7-tosios Beethoveno simfonijos aprašymą, pagalvoji, kad ne apie tą patį veikalą apie du kalba. Tokios skirtingos yra jų nuomonės ir išpuoliai. Nežinau, bet būčiau linkęs sutikti su šiuolaikiniu kompozitoriumi Rogers Sessions (Musical Experience), jog nepagelbės klausytojui nei literatūrinės, poetinės ar moraliniai religinės, nei antropomorfinės itaigos muzikos aiškinimui. Sessions tvirtina, kad visiškai klausos išlaisvinimas yra svarbu koncentruotam „kūrybingam“ muzikos veikalui išklausymui. Muzika, galų gale, nekumunikuojanti specifines idėjas ir emocijas, bet tik jų dinamišką, jų abstraktines kokybes. Kiekvienas klausytojas tad savaip jas suvokia, savaip pergyvena.

Dabar klausimas: ko lietuviškas klausytojas tikėtusi iš lietuviškos muzikos? Turbūt nesuklysiu: jis pirmiausia bene norėtų pajusti jo lietuviškos sielos atgarsį. Jeigu

Vladas Jakubėnas (1904-1976) Nuotr. V. Maželis

muzikoje, sakom, slypi kažkas giliai esminio ir intymaus, ar nesamintų jo tokia gaida, kuria dvelkia ta intymi lietuviška dvasia?...

Šioje vietoje praverstų stabtelėti ir išklausyti Vlodo Jakubėno antrosios simfonijos ištraukos, kurią pats autorius prieš porą metų padirigavo. Tas barokinis stiliaus menuetas su ryškia lietuviška prėgaide būtų geru įvadu į mūsų kompozitoriaus prisiminimo valandėlę.

Prisipažinkim, jog lietuvių kompozitorių pirmiausia vertintume jo kūrybos lietuviškumą. Jeigu ju muzikoje pasireiškia tautinė dvasia, tai jis mums svasas, brangus ir reikšmingas. Poetas Tommas Venclova, kalbėdamas ne per seniai apie lietuvių poeziją, prisiminė Argentinos rašytojo Borges posakį, kad pasaulio literatūros iš esmės yra lygiavertės, nes lygiai didelės tautos, taip kaip ir mažos pasitenkina savuoju žodžio menu. Panašiai, galima sakyti, yra ir su muzika: štai toks Grudis. Banalūs mums yra įteiksimi, kaip rusams, sakysim, Dargomižskis ar Liadovas, čekams toks Janaček, kaip mums Šinkus ar Jakubėnas. Jei neminėjau Calkovskio, Musorgsio ar Dvoržako, tai dėl to, kad čia vis dėlto turėtume kai kurių rezervų. Muzikoje šalia dvasinio jos turinio yra ir grynai kompozicijos techniškas elementas, kuris vaidina ypač didelį vaidmenį šiame mene.

Ką norėčiau pabrėžti, yra štai kas. Jeigu lietuviškas kompozitorius stengiasi būti tautiškas savo kūryboje (gal jis ta darytu ir be pastangų, pasamoningai), tada jis mums vertingas, nors jo muzika gal ir stokotų aukštos kokybės aną grynai menišką prasme. Tačiau jei muzikos kūrėjas yra pasirinkęs nelietuvišką, kosmopolitinį kelią, tada jo muzikai savaime taikytume pasaulinį vertinimo kriterijų ir tiems jo veikalams

neturėtume, Lietuvos teisininkų žargonu kalbant, „lengvinančių aplinkybių“.

Kas yra lietuviška muzikoje? Visu pirma galvon atėitų mintis, kad liaudies dainos ją turėtų daryti lietuviška. Ir tiesa, mūsų muzikos istorijoje daugelis kompozitorių tai darė, savo muzikoje vartodami daugiau ar mažiau lietuviškų motyvų. Bet jie patys, o ir jų kritikai tolydžio pastebėjo, kad tokios citatos muziką dar nedaro lietuviška.

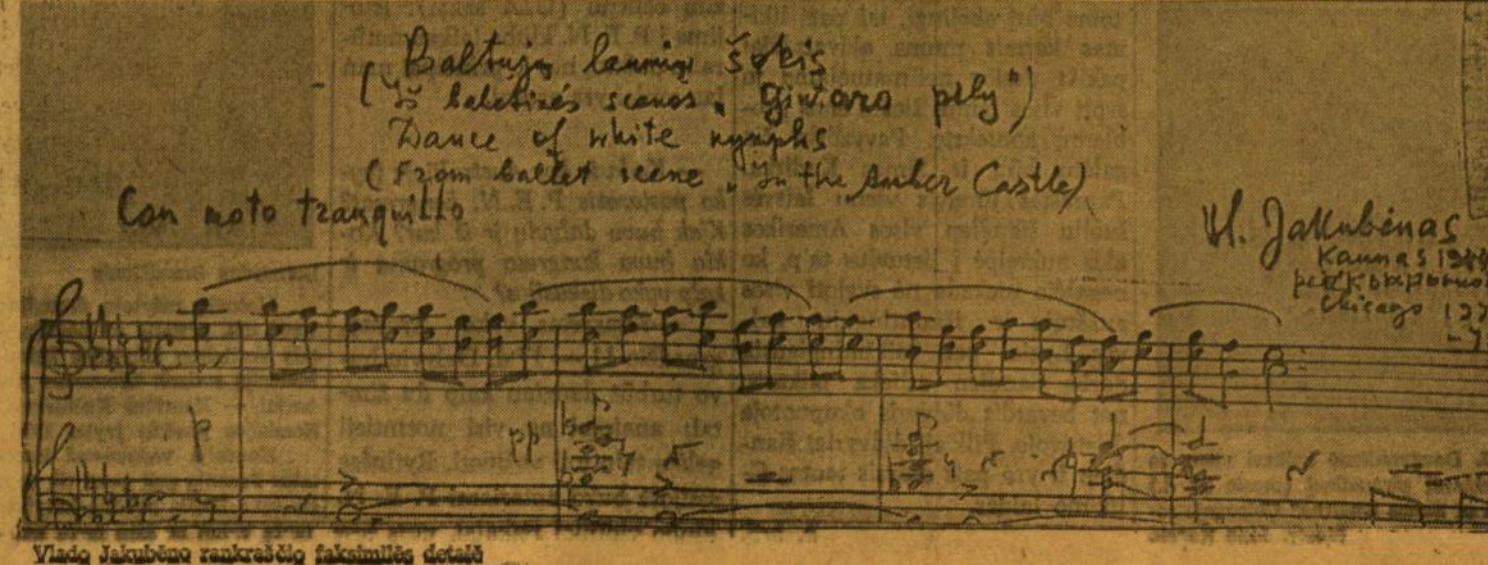
Štai ir Vladas Jakubėnas, kritikuodamas Vytautą Bacevičių, taip rašė „Naujojoje Romuvoje“ 1938 metais:

„Liaudies melodijų vartojimas — pigiausia ir lengviausia priemonė „tautiškumui įgyti“ [...]. V. Bacevičiaus muzikoje liaudies melodijos pasirodo pirmame jo fortepijono koncerte pavidalu linksmos dainelės „Jieutė“, kuri netikėtai ten pasirodo ir taip pat netikėtai dingsta. Tą pačią melodiją sutinkame vėliau ir baletė „Sokių sukūrys“. Žodžiu, tautiška citata pasirodo, bet muzika vis vien nėra lietuviška.“

Bet net dar anksčiau, 1928 m., Juozis Grudis, ypač daug dirbęs lietuviško muzikos stiliaus šugdymui, štai ką rašė:

„...Liaudies motyvo pavartojimo per mažą, kad išėitų tautinis kūriny. Tą mes matome, pavyzdžiui, kad ir pas tokį genijų, kaip Beethovenas, kuris yra pavartojęs savo kūrinių temoms rusų liaudies dainas, bet kūriniai išėjo anipol ne rusiški; jie tarsi dar daugiau pabrėžė savo vokiškumą.“

Apie tą vokiškumą, apie vokiškąją muzikos mokyklą vėliau dar žodį tarsiu, bet dabar manau, jog čia būtų idomu paklausti gabalą iš antrosios Grudžio sonatos fortepijonui, kurioje yra dainos „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka“ motyvas. Paklausė ir atkreipė dėmesį į sunkią harmoniją, turbūt pastebėsime, kad ji skamba daugiau slaviškai negu lietuviškai. Po to galima būtų

Vladas Jakubėnas rankraščių fotografijos detalė

užgriebti keletą taktų iš Vlodo Jakubėno „Pasakos“. Ir nors joje nėra liaudies dainos motyvo, bet pati kompozicija skamba kur kas lietuviškai.

Reikia betgi pripažinti, kad Juozas Grudis vėlesnėje savo muzikos kūryboje, ypač liaudies dainų perdirbimuose, išvystė tikrai originalų ir lietuvišką stilių. Jis rašė:

„...Kūrėjas reikalingas originalumo. Jei to originalumo jis nesiskolina iš liaudies, tai skolinas iš kitų kompozitorių, kurių originalumo šaknis vis tiek glūdi kurios nors tautos liaudy“.

Tikra tiesa. Muzika yra palankiausia dirva (dažnai nesamoningai) „skolinimui“, o gal net plagijavimui. Kita vertus, taipgi tiesa, kad kiekvienos tautos muzikos šaknis yra jos pirmpradžiam branduoly — folklore.

Paimkime dar vieną Grudžio rašinio ištrauką:

„Tautinei muzikai kurti reikia būti savo tautos sūnumi, reikia su ja susigyventi, suaugti, ją pamilti; reikia pažinti tas liudies paslaptis, kurias galima tik pajauti. Galima, (ir čia ypač svarbūs Grudžio žodžiai) nevartojant nė vienos liaudies dainos, sukurti grynai tautinį kūrinį ir, antraip — paėmus visoms temoms po liaudies dainą — padaryti kūrinį svetimą“.

Kalbant apie mūsų muziką ir jos to identiteto problemas, vis vien norom nenorom turime sugrįžti prie liaudies dainų. Ir ne vien dėl to, kad jose būtų mūsų muzikos branduolys, bet kad jos (Nukelta į 4 pusl.)

Telef. — PR 8-3223
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLES LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akneerija ir moterys ligos
Ginekologinė chirurģija
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Iš neatsiliepia, skambinti 374-8094.
Prilima ligonius pagal susitarimą.

DR. VL. BLAZYS
PLAUCIŲ IR VIDAUŠ LIGOS
Marquette Medical Center
8133 So. Kedzie Avenue
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. 6 iki 7:30 val. vakaro.
Šeštad. nuo 1 iki 3 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. WA 5-2670
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
VAL.: pirm., antr., ketv. ir penkt. 1:00-5:00 val. popiet. treč. ir šešt. tik susitarus.

DR. Ant. Rudoko kabinetą perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
7709 West 51st Street
Tel. — GE 6-2400
Val. pagal susitarimą: pirmad. ir ketv. 1-3 ir 7-9; antrad. ir penkt. 10-4; šeštad. 10-3 val.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Fasciulinės ligos
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
valandos pagal susitarimą

Resid. tel. — GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIA IR MOTERYS LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6133 So. Kedzie Ave. WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Iš neatsiliepia skambinti: MI 2-0001.

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. — BE 3-5893
Specialybė Akijų ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą

Ofiso tel. — PR 8-3220
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKSA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 6 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. A. JUCAS
DERMATOLOGIJIA
CHIRURGIJA
5214 No. Western Avenue
1002 No. Western Avenue
Tel. atsakoma 12 valandų
480-4441 — 561-4605

DR. FERD. VYT. KAUNAS
Ištaigos ir buto tel. 682-1831
BENDROJI MEDICINA
1407 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Kasdien 10-12 ir 4-7.
Makyrus trečiad. ir šeštad.

Tel. ofiso ir buto: OLYmptc 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Makyrus trečiadieniais
Šeštadieniais 13 iki 4 val. popiet.

Tel. RElance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
Lietuvis gydytojas
3925 West 59t Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. popiet. ir 6-8 val. vak. Treč. ir šeštad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7154 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryt. iki 1 val. popiet.

Ofs. tel. RE 7-1168; rez. 239-2919
Ofs. HE 4-1818; rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oo Ir Campbel Ave. kampas).
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 iki 7 v. p. p. Tik susitarus.

OPTICAL STUDIO
VIOLETA KAROSAITIS
7051 So. Washatenav — Tel. 778-6796
Prilatomai akiniai pagal gydytojų receptus.
Didelis akinių rėmių pasirinkimas
Val.: pirm., antr., penkt. 10-4-10.
Ketv. 1-5 val. vak. Šešt. 10-4 v. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Telef. — 282-4422
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofiso:
111 No. WABASH AVE.
4300 NO. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Prilatomai akiniai su „Contact lenses“
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5146
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INERTŲ, POSLES IR PROSTATO CHIRURGIJA
2856 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet. ir ketv. nuo 5-7 vakar.
Ofiso tel. 776-2880, rezid. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS
Adresas 4255 W. 63rd Street
Ofiso telef. RE 5-4410
Residencijos telef. GR 6-0411
Ofiso val.: pirmad., ir ketvirtad. nuo 1:00 ligi 3:00 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir moterys ligos
Ofiso ir rez. 2652 W. 69th St.
Tel. PROspect 8-1223
Ofiso val.: pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 9-4 val. ir 6-8 v. vak. Šešt. 2-4 p. p. ir kitu laiku susitarus

Ofiso tel. HE 4-2123, Namų GI 8-0105
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm. antr., ketv. ir penktad. 1-5 ir 6-7 — iš anksto susitarus.

Tel. ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą
Ofs. tel. 586-3166; namų 381-3772
DR. PETRAS ŽLIŪBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6234 So. Narragansett Avenue
Val. pirm., antr. ir penkt.: 2-7.
Šeštadieniais pagal susitarimą.

Dailininko tapybos žodynas ir gramatika

VIDA KRISTOLAITYTĖ

Vlado Žilčiaus kūrinių paroda New Yorke

Dailininko Vlado Žilčiaus tapybos paroda čia vyko 1978 m. sausio 7-8 dienomis New Yorko lietuvių Kultūros Židinio didžiojoje salėje, 361 Highland Boulevard, Brooklyne. Parodą globojo Lietuvių Bendruomenės Bushwicko apylinkė.

Parodos atidaryme kalbėjo Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Šimutis, rašytojas-dailininkas Paulius Jurkus ir pats dail. Vladas Žilčius. Nors tik prieš pusantros metų atvykęs čia iš Lietuvos nuolatiniame apsigyvenimui, Žilčius parodos lankytojus pasveikino ir anglų kalba. Konsulo Simučio žmonai ir dailininko Žilčiaus žmonai buvo prisegtos gėlės. Tai pirmoji dailininko Žilčiaus paroda New Yorke. Anksčiau Žilčiaus parodos vyko Chicagoje, Los Angeles, Rochesteryje ir Washingtono, D.C.

Paroda užėmė visą didžiąją koncertų-sporto salę. Rodomi buvo tapybos darbai, 12 piešinių ir 15 grafikos (3 didesnio formato Vilniaus vaizdų cinko plokštės ir 12 miniatiūrinio esklibrisų dydžio medžio graviūru, juoda-balta spalva). Atidaryme buvo apie 400 žmonių spūstis. Iš minios balsų šlamėjimo buvo galima jausti didelį susidomėjimą šia istorine paroda. Parodos proga atspausdintas katalogas ir atskiras parodos plakatas — dail. Vlado Žilčiaus darbų pavyzdžių foto montažas, labai patrauklus, vidutinio dydžio, juoda-balta-pilka spalvomis. Plakate minima ir akvarelės tapyba, kuri parodoje nebuvo rodoma (nespėta įrengti, nebebuvo vietos?). Buvo rodoma viena drobė, atlikta akvarelės ir akrilo technika — labai jautri, lyriška, pastelinių spalvų.

Iš 56 katalogo įtrauktų darbų 42 buvo atlikti New Yorke 1977 metais; 2 darbai atlikti New Yorke 1976 metais, kiti atlikti Vilniuje 1976 metais ir anksčiau. Parodoje buvo bent 67 darbai; reikiška, kai kurie nebuvo įtraukti į katalogą. Vyravo aliėjinė tapyba. Tai buvo stebinančiai didelė, abstrakti, spalvinga paroda, kurioje Žilčius pasirodė kaip nepaprastai produktyvus dailininkas.

Man nuostabiausia, kad negalima atpažinti, nepažiūrėjus į katalogą, kuris paveikslas sukurtas Vilniuje, kuris New Yorke. Pavyzdžiui, kabo 2 paveikslai vienas prie kito, abu sukurti 1976 metais, vienas Vilniuje, kitas New Yorke (Katalogo Nr. 46 ir 43). Abu giminingi spalvose, nuotaičioje, koncepcijoje; tik Vilniuj atliktasis žymiai didesnio formato.

Aš negaliu suprasti, kaip atvaziavimas į Ameriką nepakeitė Žilčiaus stiliaus. Jis turbūt yra labai tvirtas savo estetikos įsitikinimuose, kad jo estetiško skonio nepakeitė net naujas kontinentas. Žilčius Amerikoje nepasimetė, jis kuria santūriai savo kūrinius stiliume, kuris yra grynai jo. Tai stilis, kurį jisai Lietuvoje pradėjo ir užsiaugino (Pasitikėkim Lietuvos dirval).

1970 metais man teko Vilniuje užsukti į Žilčiaus darbo kambary su Dalia Bulgaryte iš New Yorko. Mes buvom nušėję, kaip "moderniška" atrodė ten Žilčiaus kūryba. Pavyzdžiui, vienas kūriny ištrigo į atmintį. Tai buvo optinio meno stiliume žalių ir raudonų smulkių formų kompozicija drobėje. Išėjusios sakė viena kitai, kad jo kūryba puikiai tiktų geriausiose New Yorko galerijose Madison Avenue. Pas jį buvom tik 10 minučių ir nė nemanėm, kad teks vėl susitikti.

1970 metais man teko Vilniuje užsukti į Žilčiaus darbo kambary su Dalia Bulgaryte iš New Yorko. Mes buvom nušėję, kaip "moderniška" atrodė ten Žilčiaus kūryba. Pavyzdžiui, vienas kūriny ištrigo į atmintį. Tai buvo optinio meno stiliume žalių ir raudonų smulkių formų kompozicija drobėje. Išėjusios sakė viena kitai, kad jo kūryba puikiai tiktų geriausiose New Yorko galerijose Madison Avenue. Pas jį buvom tik 10 minučių ir nė nemanėm, kad teks vėl susitikti.

Jei Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Dailininkas Vladas Žilčius savo parodos atidaryme Kultūros Židiny, New Yorke, 8. m. sausio mėn. 7 d. Nuotr. V. Mažello

Žilčiaus tapyba yra abstrakti, šviri, kruopšti, aiški, dažo uždėjimas plokščias, švarus, tobulas, nesumurzintas, netapybiškas, bet grafiškas. Dailininkas pieštuku ipešia pagrindinius raštus, kartais net su linuote, paskui įdabo tobulai į atskirą drobę paviršiaus užbrėžtą formą, specifinę spalvą ar toną, kol visa drobė skamba, kaip buvo norėjęs.

Dailininkas Vladas Žilčius savo tapybos žodyne ir gramatikoje vartoja nerealistines formas, bet formalus tapybos konstrukcijos elementus, tai yra: linija, forma, spalva, šešėlis. Kai kur matyti cilindrai, kubai, vamzdeliai, piramidės pavidalai, horizontalios, vertikalios, įžambinės ir banguojančios linijos, strėlės ir suabstraktinta žmogaus rankos forma. Žilčius savo tapybos žodyne vienu laiku, atrodo, mėgo vartoti šį "naują žodį" savo kūryboje, tai yra: suabstraktintą ranką. Be abejo, tai labai stiprus simbolis, turintis tiek vizualinės abstrakcijos svorio, tiek žmogiškos psichologinės vertės. Tai galėjo būti kaip tik žmogiškasis ryšys su abstrakčiu pasauliu drobėje.

Žilčiaus paveikslų paviršius yra lygus, švarus, be faktūros, be impasto. Žilčiaus paveikslų faktūra yra neapčiuopiama pirštais, bet išgaunama vizualiai. Pas jį yra jaučiamas paveikslas minkštumas ar kietumas, bei erdvės įvairus gylis. Žilčius išgauna trečią dimensiją, nuolat primindamas drobės plokštumą. Tai ir yra moderniosios tapybos filosofinė pastanga: plokščioje drobėje, pripažįstant drobės esmę, medžiaginę plokštumą, sukurti erdvę, gylį, trečią dimensiją (be Renasanso išrastų perspektyvos linijų). Sukurti "vieta", kurioje akis ir žiūrovo mintys gali pasivaikščioti. Kur žiūrovas gali įlipiti į kitą pasaulį.

Jei Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

bai jautriai vartojamas pieštukas. Palikta daug vietos alsavimui popieriuje. Piešiniai primena pop art įvaizdžius, matyti žmogaus kūno fragmentai, akys, batai, abstrakčių linijų audinys. Atlikta 1977 metais New Yorke.

Žilčiaus kūryba abstrakti, ne realistiš. Nėra javų gubų, geležinių vilkų, Vyčių, smūkelių ar rūtų vainikėlių. Tokie dalykai tapybos savaime vertinga nepadaro. Yra spalva, forma, ritmas, kontrastas, variacija, tai formalios tapybos įrankiai. Sakoma, kad dailė, menas yra visuotiniai universali kalba, ją gali suprasti visi pasaulio piliečiai. Dailė čia, kaip ir muzika. Lietuvis, amerikietis, australas, japonas ar indas turi akis ir turi ausis. (Kiekvienas kraštas turi ir savo maistą, savo virtuvę, ir prie jos galima priprasti. Kelsta, kad prancūzų virtuvė ir dailė laikomos pasaulyje labiausiai kultivuotos. Yra nuomonių, kad susipažinus su krašto virtuve, galima spresti ir apie visą jo kultūrą. Pagalvokite apie Kiniją. Nors britai turi kultūrą, bet ne virtuvę.)

Po Renasanso prancūzai daugiausia pažengė tapybos pasaulyje dėka impresionistų. Tai buvo didelis plusas prancūzų kultūrai. Apie prancūzų virtuvę mažiau žinau. Bet žinau, kad lietuvių ūkininkai varlių ir sraigčių nevalgė, gal tik marinuotą gyvatinę su degtine gerė. Manau, jog žmonėse čia mažas skirtumas. Kaip bebūtų, ir vieni ir kiti turi ir akis ir ausis.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Jeif Žilčiaus tapybos priėjimas ne emocinis, bet racionalus, gal kompulsinis (bet ar kompulsija ne emocija), tai spalvų ir formų improvizacijoje pasireiškia Žilčiaus žaismingumas ir emociingumas.

Danguolė Sadūnaitė

Poetė Danguolė Sadūnaitė, kurios naują eilėraščių rinkinį "Baltas levos medis" praėjusių ir naujųjų metų svartoje išleido "Ateitis". Čia spausdinami patys naujausi poetės eilėraščiai, dar nepatekę knygon.

SNIEGAS

sniegas klajoklis
dainuoja savo šviesą..

ir truks ilgai,
kol jis išdainuos
savo šviesą laukuose;

kol jis išdainuos
savo šviesą miške
= = =

kol jis baigs: lengva
užmaršties šoki
ant mano kaimo stogų
ir sapne
atidarys man dangų

RUDUO

1.
pritilo oras
nuo geltonumo;
ir lapai, žolėje —
smulkios monetos
// // // //

2.
turiu priimti
tave, medį, šiandien,
toks koks esi —
už tikrą pinigą

ROŽES

tai tavo sielos karštis
// // // // //
kai saulės išdeginata žolė
vakaras ateina —
mūsų nekliudydamas

VIDURNAKTĮ

mėmo ilgai —
krenta nuo tūto

// // // //
ir miestas
godžiai dalinasi
šiuo šviesos grobiu

...
...
...

vasaros apdegusi daina
aguonose
// // // //
kai saulėgrąža už lango
vis dar aukso ieško

IS ARTI

laimė pažvelgti į mane
voverės akimis — —
: : : :
ir pradingo
medžio viršūnėje
išaugimui — —

kaip man užmigtį?
jeigu mačiau žvaigždes —
tavo akyse
.....
jeigu mačiau saulę:
didele,
neapkabinaimą saulę —
tavo širdyje

SAULĖ LEIDŽIASI

tiek daug triukšmo,
vakaruose..

žiūrėk!
dangus užlietas
auksine lava
.....

Dievas juk turi
saulę perdirbti,
perlydyti —
iš naujo
sekančiais dienai

Tu pasakojai man,
kaip tą dieną —
stovėjai ir grožėjaisi jūra,
jai verčiant ir verčiant
savo tamsius lapus

.....
tik tiek aš galiu pridurti,
jog nuostabi yra rudeni
saulės juosmens apimtis

.....
pavasari,
ir vasarą —
kai vėjas taikstosi
ant žolės atsisėsti...

.....
ir medis išmeta
savo žydinčias šakas
aukštai
į mėlyną dangų

.....
tavo rankos mano apkabina

.....
1.
tavo sąmonės šilumą,
kurį man norėjai
padovanoti,
aš neturiu teisės priimti.

.....
2.
tikėtai tą vieną akimirka,
kai ji kaip jūra —
buvo užliejusi stačius
mano upės krantus..
// // // //
paliko
išblyškusiam upės dugne
šie nuostabi, žvaigždėti
jūros gyvūnai

.....
žvėris,
kurio ūgiuosi —
nebeįtupo pasaulin;
girdžiu jį verkiantį,
verkiantį —

.....
kai pats sėdžiu
— šitai — atsitolinęs
nuo pasaulio
(pagal K. PATCHEN)

.....
kaip šitas medis
už lango
šis klevas!
turtingas
raudonojaujančiais,
geltonojaujančiais lapais;

.....
taip aš turtinga, Viešpatie,
šiandien
tavo prisiminimu manęs..

tingumu Žilčiaus paveikslai nuodieno salės galo iki kito. Paveikslų energija skrieja per visą salę, reikia tik erdvės jiems alsuoti. Vieno krašto silpnumas yra kito stiprybė. Gera turėti Žilčių savo tarpe.

Ir nėra ko dėl jo bijoti, juk jis

žemaitis. O jie taip greit nepasiduoda. Nors dabar dieną jis dirba spaustuvėje, o vakare prie savo drobių, prie elektros šviesos. Žilčius dar nėjo į amerikiečių galerijas New Yorke, nes darbų pavyzdžių skaidrių dar nepadarė ir kalba ne visai laisvai angliškai, bet kalba!

Aš manau, kad nebus sunku Žilčių išjungti į amerikiečių meno pasaulį ne dėl to, kad jis "dissidentas" ar lietuvis, bet grynai savo menine verte, nes jis pasiutusiai produktyvus, originalus, labai geras dailininkas.

Yra šiek tiek žiaurus New Yorko amerikiečiai dailininkai aukščiausiuose postuose. Jei mes manom, kad Lietuva lietuviams, tai Amerikoje taipgi yra manančių, kad Amerika amerikiečiams! Arba — New Yorkas niujorkiečiams dailininkams. Jie reikalauja, kad kiekvienas atiduotų savo duklę,

purve ir taip išjungtų į nerašytą dailininkų brolystę.

Išdrįsti savo kūrybą rodyti New Yorke amerikiečių meno pasauliui, reikiška išeiti prieš 50,000 tūkstančių dailininkų masę į arena, nes esi tikras, kad turi kažką savo ir esi pasirengęs "brolių" dailininkų kritikai. Jei tai nesi pasirengęs, reikia neišlįsti iš savo urvo arba palikti New Yorką kitiems.

Žilčius buvo Romoje. Žilčius buvo Chicagoje. Žilčius buvo Los Angeles. Bet Žilčius yra New Yorkel Gero vėjo Vladuj Žilčių!

.....
— Galingiausia pavienė jėga šiandien pasaulyje nėra nei komunistas, nei kapitalizmas, nei vandenilio bomba, nei vežiojamasis raketos, — o ji yra amžinasis žmogaus troškimas būti laisvam ir nepriklausomam.

John F. Kennedy

Iš Vlado Žilčiaus darbų parodos Kultūros Židiny, New Yorke

Nuotr. Vytauto Mažello išsėdėtu savo laiką New Yorke

Lietuviškoji muzika ir Vladas Jakubėnas

(Atkelta iš 2 pusl.)
dainos turi itin charakteringų lietuviškų savybių.

Mūsų literatūroje gausu rašinių apie lietuvišką liaudies dainų sielą, jų poetinį grožį. Kartais, net skaitant apie lietuvišką gamtovaizdį, staiga mintyse kažin kaip suskamba lietuviška gaida. Va neseniai teko skaityti nepamirštinis poeto Milašiaus žodžius apie Lietuvą: „...Šiltas susimąsiuos šalis dangus, kuris atsiveria prieš mus, turi visą pirmą pradžių giminių žvilgsnio gaivumą, jis nepažįsta puošnaus brandos liūdesio“. Puošnaus brandos liūdesio — kaip skverbiasi šioje metaforoje mintis apie liaudies dainą. Atsimenu, dar gimnazistu būdamas, tariaus lyg būčiau pirmas atpažinęs, kad lietuviškos dainos nei mažorinės, nei minorinės. Vadinasi, nei linksmos, nei liūdnos. Ir maniau, kad poeto Aisčio strofoje —

„Šlama liepos tokia laime, tokiu liūdesiu savu“

radau puikią lietuviškos dainos charakteristiką.

Vėlesniais metais patyriau ką kita: mūsų liaudies melodijų lopšys yra senoviškos dervės (tonacijos). Jos šešiagarsės, penkiagarsės ir net trigarsės ir visai svetimos temperuotai septynių tonų skalei (gamai), kuria vadovavosi Vakarų muzika ir pagal kurią mokėmės harmonijos mokslo. Todėl aišku, kad liaudies dainų harmonizavimas buvo nelengvas, gal tiesiog neįveikiamas pirmiesiems Lietuvos kompozitoriams.

(Aleksis Rannit kadaise rašė, kad lietuvių dainas reikia klausyti neharmonizuotas, nes daugelis harmonizatorių sugadina tų dainų tikrą charakterį.)

Zinome, dauguma pirmųjų Lietuvos kompozitorių studijavo Rusijoje, Lenkijoje ir Vokietijoje. Taipgi žinome, kad tų kraštų konservatorijose dėstomas harmonijos — kompozicijos mokslas buvo vokiečių klasikinės muzikos itakoje. („Kas yra klasikinis stilius?“, klausia anglų muzikas Ralph Vaughn Williams, atsakydamas: „Tai — paprasčiai teutoniskas, vokiškas stilius“). Prie Bacho protestantiškais chorais pagrįsto harmonijos mokslo pridėjime dar slavų Maskvos, Varšuvos konservatorių įtaką ir turėjome pirmuosius mūsų kompozitorius — Sasnauską, Naujalį, Bendorių ir kit. — mūsų dainų pirmuosius harmonizatorius.

Gruodis ir Banaitis buvo pirmieji „revolucionieriai“ šioje srityje. Tuo tarpu kai Gruodis domėjosi jų daugiau sutartinėmis, polifonija bei nepriklausomai slenkantių motyvų disonansiniais susikryžavimais, Banaitis eksperimentavo sonoriniais dainų elementais, jo paties žodžiais, bandė sukurti joms lietuvišką dermių harmoniją. Jo leidinys „100 tas dainų“ parašytų DP stovykloje Vokietijoje, yra tarsi rodyklė šioje mūsų muzikos srityje. Banaičio, Gruodžio, Šimkaus liaudies dainos vėliau tapo tiesiog miniatiūrinėmis kompozicijomis.

Kartą, besikalbant šia tema su rašytoja Pūkelevičiute, jinai pasitebejo, kad mūsų dainų perdirbėjas — harmonizotojas turėtų būti visiškai laisvas nuo bet kokių svetimų įtakų — „tyras“ — sakė ji. Prisiminė tada kompozitoriaus Čerepnino žodžiai, kad naują muziką gal reikėtų pradėti visai iš naujo?

Tiesa, reikšmingą ir naują įnašą šioje srityje padarė mūsų Darius Lapinskas, o jį, man atrodo, pasekė Lietuvoje Montvila, Bražinskas ir kiti.

jos mokslo pagrindus įgijo Rygoje pas latvių kompozitorių Vitols. Latviai, beje, kur kas daugiau negu mes buvo germaniškos muzikos itakoje. Jeigu Lietuvoje išsilaukė tyra, nepaliesta tautinė muzika kone iki šių laikų, latviuose protestantų parčiai muzikos liaudiškumą išnaikino ne tik bažnyčioje, bet ir liaudies dainose.

(Ironiška ir net pikta, kad žinomas, aukštos reputacijos anglų kalba žodynas — enciklopedija „Grove's Dictionary of Music and Musicians“ turi nemažą skirsnį apie latvių dainą, tuo tarpu apie daug senesnę ir būdingesnę lietuvių dainos meną nėra nė vieno žodelio.)

Nenuostabu, kad pirmose Jakubėno lietuvių dainų harmonizacijose pastebima Vitols latviška itaka. Vėliau betgi, ypač po studijų užsienyje, Jakubėnas surado tom harmonizacijom savo, jau lietuvišką būdą. Be didesnio ir išsamesnio liaudies muzikos studijavimo Jakubėnas, sakyčiau, intuityviai pajuto lietuvių dainų charakterį. Pažymėtini būtu laisvesni jo dainų perdirbimai, kaip antai: „Ko žilas ožys bliovė“, „Už marelį, už Nemuno“, o ypač liaudies dainos solo balsui su fortepijono palyda.

Štai pvz. dainoje „Plaukė antelė“ kompozitoriui, atrodo, mažiau rūpėjo dainos harmonijos problemos, o jos poetinis, lietuviškas vaizdelis: fortepijono variaciniam akompanimentu tarsi tikrai plaukia vieniša antelė. Kita daina — „Plemenėlių Raliavimas“ yra tiesiog meistriškas kūrėnėlis. Vien tik trijų tonų (su piemenėlio ūktelėjimu) pakako Jakubėnui papuošti šį motyvą įdomia spalvinga harmonija. O kiek jame lietuviškos pastoralinės nuotaikos!

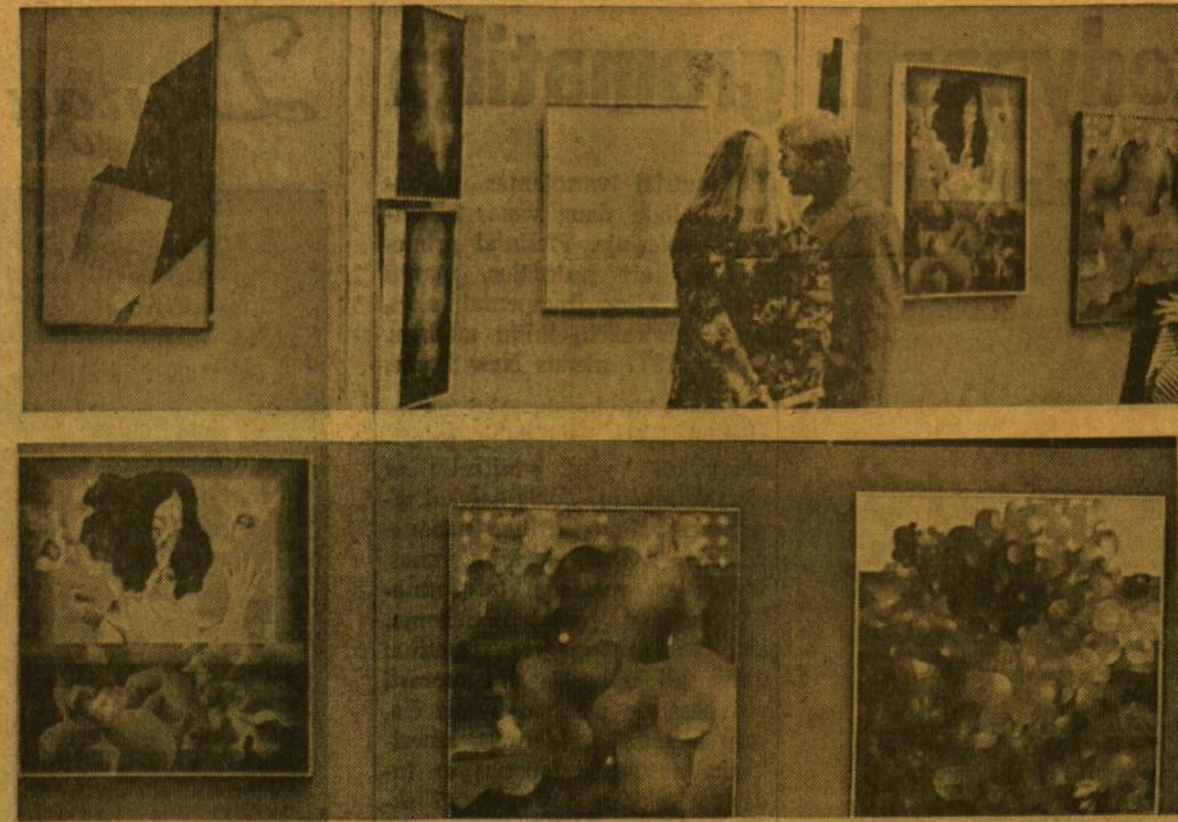
Tesiant kalbą apie dainas, rastume pluoštą Jakubėno solo dainų, daugelį parašytų 1936-1944 metų tarpe, kompozitoriui subrendus, įgijus savitą, originalią muzikos kalbą. (Bet pirm negu komentuočiau Jakubėno dainas ir jo stilių, praverstu turbūt padaryti gana svarbią pastabą. Mūsų koncertų — recitalių lankytojai vis kažkodėl dar turi iš anksto susidarytą nuomonę, kad daina — tai pirmiausia graži melodija, gražaus balso padainuota. Nepaiegiant, kad malonu klausyti gražaus dainavimo ir melodingos muzikos, turėtume tačiau atsiminti, kad dainos klausymas, meninė komunikacija, irgi yra kūrybinis pergyvenimas. Tai tamprus bendravimas tarp poeto, kompozitoriaus ir klausytojo. Juk, skaitydami poeziją, taip pat bandome suvokti, įsijungti į poeto žodžius, pradžioje dažnai gal ir ne visai suprantamus. Komponuotos dainos klausymas reikalauja pastangų ir, be abejo, subtilaus atlikimo. Kartais kompozitoriaus pasirinktas eilėraštis gal ir nepatenkina poezijoje išprususio klausytojo — svarbu betgi būti žinoti, kad muzikos autorių dažnai įspūroja vien tik pagrindinė eilėraščio mintis ar

ba nuotaika. Arnold Schoenberg kartą atvirai pasisakė, kad jis po pirmųjų eilėraščio strofų dažnai net nekreipdavo dėmesio į sekančių posmų žodžius. Vadinasi, muzikinė idėja, poezijos paikinė, yra svarbiausia, ką kompozitorius bando perduoti klausytojui.

Ir Vlodo Jakubėno dainų rinktinėse rastume tokių dainų. Paimk „Ežerėlį“. Ši daina (žodžiai Fausto Kiršos) yra būdinga Jakubėno meistriskam komponavimo būdai. Charakteringa šiam veikalui ne vien liaudiška melodika, bet ir fortepijono partija. Akordai, kuriuos kompozitorius vartoja balso palydai, beveik visur yra sulaužyti, įdomiai permainingos harmonijos pagalba išdrabstyti. Šioje dainoje švelniai barstomi tokie akordai sudaro tikrai tyvuliuojančio ežerėlio ilijuziją.

Kitas tipingas Jakubėno muzikos bruožas, kurį vėliau minėsiu, kalbėdamas apie simfoninius veikalus, tai savotiška mistika — aptemdyti, tarsi rūke paskendę, balzgaini sąsąmbiniai.

Patyrusiam muzikui pakanka pažvelgti į Jakubėno dainų puslapi, kad tučiuojan atpažintų jos autorį. Tai svarbus kompozitoriaus, o taipgi ir bet kurio kito meno kūrėjo bruožas.

Iš Vlodo Ziliaus darbų parodos Kultūros židiny, New Yorke

Nuotr. Vytauto Maželio

Ar simfonija būtų vienos, dviejų ar trijų dalių, ji turi turėti minties vietumą, išlaikyti pagrindinę idėją.

Tai sunkus procesas. Jakubėnas buvo vienintelis mūsų kompozitorių, ėmėsis ne vieno, bet net trijų tokių projektų.

Nevarginsiu čia skaitytojo kokia nors tu simfonijų analize, juoba kad ir nėra tų simfonijų plokštelių ar juostų patiems pasiklausyti. (Beje, noriu šia proga padėkoti savo bičiuliui Juozui Kreivėnui, iš kurio kruopščiai renkamos lietuvių muzikos bibliotekos galėjau pasikolinti visas Jakubėno muzikos natas pastudijavimui.)

Keletas pastabų. Pirmoji simfonija, nors ir yra vienos dalies, tačiau, priešingai Hindemitho idėjai, yra gerokai fragmentinė, stokojanči vietumoms. Taip pat šio veikalo instrumentacija yra žalia, šiurkšti, vistiek neišbaigta profesionali.

Antroji simfonija, dėl savo lyriškumo ir lietuviškų motyvų puošmenų, buvo ir, kiek žinau, yra populiari Lietuvoje. Simfonijos finalas yra itin charakteringas Jakubėno greitų tempų muzikai. Tai savotiškas kipšuko šokis.

Trečioji simfonija yra didžiausia ir, mano supratimu, pats vertingiausias Vlodo Jakubėno simfoninis kūrinys. Atrodo, kad su šiuo kūriniu, rašytu 1940-42 metais, kompozitorius galutinai surado savo stilių, surado kalbą savo muzikiniam mąstymui. Ir be liaudiškų citatų, kurios yra juk tik etnografinė puošmena, visa muzikos dvasia yra perdem lituviška ir jakubėniška. Sunku žodžiais apsaityti, bet šioje muzikoje jaučiu kažin ką mistiško, tarsi aidą senovės lietuvių pagoniškos dvasios (ką dažnai jaučiame ir Banaičio muzikoje).

Jeigu Jakubėnas tebtų parašęs tik šias tris simfonijas, jo vardas mūsų muzikos istorijoje būtų vis vien nemirtingas.

Simfoninė siuita „Miško šventė“, kadaise su pasisekimu atlikta Chicago Grant Parko koncerte, bei simfoninis — vokalinis veikalas „Mano pasaulis“ (Putino žodžiais) apvainikuoja Jakubėno simfoninius užmojus.

Patyrusiam muzikui pakanka pažvelgti į Jakubėno dainų puslapi, kad tučiuojan atpažintų jos autorį. Tai svarbus kompozitoriaus, o taipgi ir bet kurio kito meno kūrėjo bruožas.

Ar simfonija būtų vienos, dviejų ar trijų dalių, ji turi turėti minties vietumą, išlaikyti pagrindinę idėją.

Tai sunkus procesas. Jakubėnas buvo vienintelis mūsų kompozitorių, ėmėsis ne vieno, bet net trijų tokių projektų.

Nevarginsiu čia skaitytojo kokia nors tu simfonijų analize, juoba kad ir nėra tų simfonijų plokštelių ar juostų patiems pasiklausyti. (Beje, noriu šia proga padėkoti savo bičiuliui Juozui Kreivėnui, iš kurio kruopščiai renkamos lietuvių muzikos bibliotekos galėjau pasikolinti visas Jakubėno muzikos natas pastudijavimui.)

Keletas pastabų. Pirmoji simfonija, nors ir yra vienos dalies, tačiau, priešingai Hindemitho idėjai, yra gerokai fragmentinė, stokojanči vietumoms. Taip pat šio veikalo instrumentacija yra žalia, šiurkšti, vistiek neišbaigta profesionali.

Antroji simfonija, dėl savo lyriškumo ir lietuviškų motyvų puošmenų, buvo ir, kiek žinau, yra populiari Lietuvoje. Simfonijos finalas yra itin charakteringas Jakubėno greitų tempų muzikai. Tai savotiškas kipšuko šokis.

Trečioji simfonija yra didžiausia ir, mano supratimu, pats vertingiausias Vlodo Jakubėno simfoninis kūrinys. Atrodo, kad su šiuo kūriniu, rašytu 1940-42 metais, kompozitorius galutinai surado savo stilių, surado kalbą savo muzikiniam mąstymui. Ir be liaudiškų citatų, kurios yra juk tik etnografinė puošmena, visa muzikos dvasia yra perdem lituviška ir jakubėniška. Sunku žodžiais apsaityti, bet šioje muzikoje jaučiu kažin ką mistiško, tarsi aidą senovės lietuvių pagoniškos dvasios (ką dažnai jaučiame ir Banaičio muzikoje).

Jeigu Jakubėnas tebtų parašęs tik šias tris simfonijas, jo vardas mūsų muzikos istorijoje būtų vis vien nemirtingas.

Nauji leidiniai

• Jurgis Jankus, IR NEBEPASIMATEM. Pasakojimai. Išleido Lietuviškos knygos klubas 1977 m. Chicagoje. Aplankas pieštas Rūtos Cepaitytės. Spaudė „Draugo“ spaustuvė, 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629. Knyga 344 psl., kaina 7 dol., gaunama „Drauge“.

Šiame Jurgio Jankaus pasakojimų rinkinyje sudėti jų penki: „Tr nebepasimatėm“, „Istorija iš pirmųjų šaltinių“, „Gal tokios tik vienos“, „Siapus ir anapus teisybės“ ir „Liudininkas“. Pirmieji keturi kiek trumpesni, bet irgi jau įprastos novelės apimties, o paskutinis — „Liudininkas“ jau neturpmos apysakos ilgio, net 168 psl.

Jurgis Jankus šiuos penkis savo naujos knygos gabalus vadiną pasakojimais. Ir Jankui tai labai tinka, nes autorius yra žavingas pasakorius, kurio negali atsiklausti. Žinoma, tuos penkis naujus gabalus galima dra-

siai pavadinti ir novelėmis. Vardas taipgi tiks.

Pradėjus Jurgį Jankų skaityti, sunku nuo knygos atsitraukti. Skaitytoją jis pagauna (net keista) labai ramiu pasakojimo tonu, bet drauge ir didele įvykio įtampa, pagauna ir giliu žmogaus sielos įžvalgumu, bet lyg ne per akinius, o per pačių veikėjų žodžio ir elgsenos prizmę. Šia ir kita prasme bene įdomiausia bus pati ilgiausia novelė „Liudininkas“. Anot leidyklos žodžių, atrodo, „kas bebūtų galima naujo pasakyti apie ūkininkaitę, įsimylėjusią samdinį, ir jos tėvų pasipriešinimą. Bet Jankus šią istoriją papasakoja,

(Nukeita į 5 pusl.)

WAGNER and SONS
TYPEWRITERS,
ADDING MACHINES
AND CHECKWRITERS.
Nuomoja, Parduoda, Taiso
Virė 50 metų patikimas jums
patarnavimas.
Phone — 581-4111
5610 S. Pulask Rd., Chicago

WHY RETIRE OUT OF THE CITY ?
GRACIOUS LIVING, INCLUDING THREE MEALS
ALL YOU CAN EAT FOR AS LOW AS \$11.00 PER DAY
SAFE QUIET COMMUNITY NEAR PARKS, SHOPPING AND CHURCHES.
PARKING AVAILABLE, PUBLIC TRANSPORTATION NEAR BY
INCLUDING ROCK ISLAND LINE.
HOUSE OF BEVERLY RETIREMENT CENTER
10347 S. Longwood, Chicago Ill. 238-4454

LADIES AND GENTLEMEN!
Hair formula JIB is Patented-Guaranteed in Switzerland and is Registered in USA, Canada, Europe. It cures Dandruff, Falling Hair, Itching scalp, Splitting ends, Strengthening HAIR, Root growth, and restoring NATURAL HAIR COLOR. Using JIB you will never be BALD or GREY. 100% Guaranteed. Listed in Drugist, Red-Blue Book, Druggist's Chemist Order STRAIGHT JIB LAB.: J & J, 2557 W. 69th St., 1640 W. 47th St., So. 60th Ave. & 14th St., Chicago, Ill., 1147 S. Ashland Ave., 2834 No. Milwaukee Ave., Chicago, Ill. JIB Medicine Liquid 8 oz. week supply — \$6.00. Money Order postpaid Send Today
JIB LABORATORY, 1487 So. 49th Ave., CHICAGO, ILL. 60630

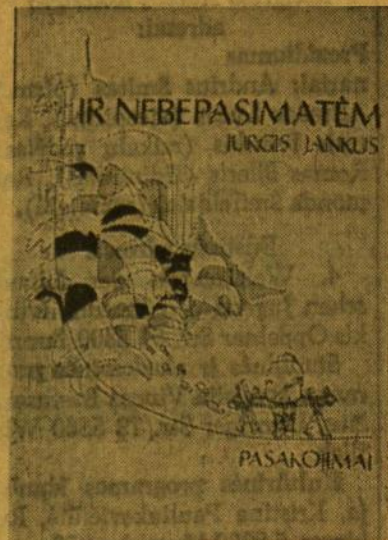
EKSKURSIJOS ! LIetuVA 1978 METAIS ! !
AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
Isteigta 1959 m.
9727 So. Western Ave., Chicago, Illinois 60643
Tel. — (312) 238-9787
6 VIENOS SAVAITES KELIONES:
1 — gegužės mėn. 1 d.; # 2 — gegužės mėn. 8 d.;
3 — gegužės mėn. 14 d.; # 15 — rugsėjo mėn. 25 d.;
16 — spalio mėn. 9 d.; # 17 — spalio mėn. 16 d.
DVIJEŲ SAVAITES KELIONES:
4 — birželio mėn. 12 d. (Vokietija);
5 — birželio mėn. 18 d. (Roma);
6 — birželio mėn. 26 d. (Leningradas);
7 — liepos mėn. 2 d. (Roma);
8 — liepos mėn. 10 d. (Sveicarija);
9 — liepos mėn. 17 d. (Paryžius);
10 — liepos mėn. 24 (Ryga-Leningradas);
11 — liepos mėn. 31 d. (Leningradas);
12 — rugpjūčio mėn. 7 d. (Sveicarija);
13 — rugpjūčio mėn. 14 d. (Paryžius);
14 — rugsėjo mėn. 4 d. (Ryga-Leningradas);
15 — gruodžio mėn. 20 d. (Kalėdinė)
Dėl kainų ir platesnių informacijų kreipkitės į American Travel Service Bureau
Visos ekskursijos aplankus Kauną ir Trakus. Visos skrenda su palydovu.
Taipgi parduodame pagipintus sėridimus (Čarterius) į Londoną, Frankfurtą, Zurichą, Varšuvą, Havajus, Las Vegas ir kitur.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS
Padangos. Priekinių ratų reguliavimas ir balansavimas. Stabdžiai. Duslintuvai. Išmetamieji vamzdžiai ir kiti pataisymai. FIRESTONE TIRES. Wheel alignment and balancing. Brakes. Shock absorbers. Mufflers and pipes. Tune-Ups. Lubrication. Change of oil and Filters.
COUNTRY AUTO AND TIRE SERVICE
2423 West 59th Street — Tel. GR 6-7777
Veikia nuo 7:00 val. ryto iki 8:00 val. vakaro.
Šeštadieniais nuo 7:00 val. ryto iki 4 val. popiet.
Šventadieniais uždaryta. — Sav. MTKAS ČESAS

Vladas Jakubėnas, kompozicij

Iš Vlodo Ziliaus darbų parodos Kultūros židiny, New Yorke

Nuotr. Vytauto Maželio

(Atkelta iš 4 psl.).

perpindamas kvapą užimančiais atsitikimais. Apsakoj apstu nuotykių, įvairių žmonių, meilės ir apgaulės, šantažo, skundų ir pasigallėjimo, tačiau iš esmės kūrinys krikščioniškas, giliai sukrečias ir nuosirdžiai pamokantis.

Nė, tai nėra kokie pamokslai, bet kelių žmonių gyvenimo susikirtimas su nusikaltimais ir nuostabiu atlidumu. Tai istorija, pilna prasmės, skausmo ir džiaugsmo.

• AKCIOLOGIJA, Stebėk. Spręsk. Veik. Ateitininkų kursai Dainavoje 1977. XII. 28 — 31. Tai vėl vienas iš tų šios rūšies kursų. Stasio Ylos kruopščiajam darbui, be kurių vargu ar būtų galima išvaizduoti moksleivių ateitininkų veiklą. Stambus 90 psl. leidinys, suskirstytas į daugelį skyrių ir poskyrių, iliustruotas gyvais piešiniais, schemomis, su gražiai pritaikintomis antraštelėmis, pabrūktais, reikiama ir išradingais akcentais. Tai tiesiog praktiškoji jaunimo ateitininkiškos veiklos metodų ir turinio enciklopedija, stimuliuojanti akciją.

• KAS TU ESI? Koks tavo charakteris? Koks tavo temperamentas? Sangvinikas. Cholėrikas. Flegmatikas. Melancholikas. Tai kun. Stasio Ylos ateitininkų kursas išleistas 14 gražiai paruoštų puslapių, net su piešiniais, leidinys. Labai įdomaus metodo kondensuotas žvilgsnis į minėtus keturis žmonių charakterius bei temperamentus, iškeliant jų teigiamas ir neigiamas puses, išryškinant bruožus. Norintiesiems su leidiniu susipažinti gali rašyti šiuo adresu: Rev. St. Yla, I. C. C., Putnam, Ct. 06260.

• JAUNIMO BALSAS, 1977 m. lapkričio mėn., Nr. 4. Leidinys išeina keturis kartus per metus. Tai lietuviškojo jaunimo Vokietijoje leidinio. Redaktoriai ir leidėjai: W. Fischer, A. Hermanas, J. Jurkaitė, A. Siugzdinis, M. Siušelis, A. Vilčinskaitė. Straipsniai ir informacija spausdinama lietuvių kalba, bet kai kas duoda ir vokiečių kalba. Laikraštis gyvas, aktualus, kūrybingas. Metinė prenumerata — 10 DM, studentams — 7 DM, atskiro numerio kaina 3 DM. Redakcijos adresas: A. Vilčinskis, Zachringerstr. 54, 6900 Heidelberg, W. Germany.

• NUSPALVOSIU. Paruošė Birutė Vedegienė. Išleido Sv. Kazimiero liuanistinė mokykla Clevelande 1977 m. Tai 68 psl. didelio formato gražus leidinys tiems mažiems vaikams, kurie dar tik pradeda susipažinti su raidėmis abėcėlės tvarka. Puslapyje kiekvienos raidės duodamas didelis pavidalas, jos apačioje nubrėžtose linijose vaikas jau gali pradėti tai raidę pats rašyti, o kitame gretiminiame puslapyje regimas kurio nors daikto piešinys, daikto prasidedančio išmokytąja raide, pvz., raidė A a, tai šalia nupieštas arkliukas, kurį galima mokytukui ir nuspalvoti. Leidinys yra gera priemonė pirmą kartą vaikui susipažinti su raidėmis. Leidimo kaina — 2 dol. Užsakyti: V. Augulytė, 17702 Cranford Rd., Cleveland, Ohio 44119.

30,000 dolerių baltų studijoms

JAV valdžios agentūra National Endowment for the Humanities (NEH) per savo tyrimų šaltinių skyrių prieš porą mėnesių patvirtino 30,000 dol. stipendiją studijai apie šaltinius baltų mokslinių tyrimų srityje. Apie 18,000 skyrė pati NEH, o likusią sumą pridėjo Wisconsin universitetas, kuris administruos šį projektą.

Šios studijos direktoriumi yra Wisconsin univ. profesorius Valters Nollendorfs, kuris šiuo metu taip pat eina Baltų studijų draugijos (AABS) pirmininko pareigas. Prof. Vytautas S. Vardys (Univ. of Oklahoma) kartu su prof. Ilse Lehiste (Ohio State Univ.) yra šios studijos vicedirektoriai. Numatyta sutelkti korespondencinę specialistų tarybą. Ji sudarys parinkti estų, latvių ir lietuvių specialistai iš įvairių humanitarinių mokslų sričių.

Tyrimų šaltinius, kuriuos šios studijos darbuotojai registruos, sudaro visa baltų kraštus liečianti studijinė medžiaga, padedanti šios srities tyrinėtojams jų mokslo darbuose. Tai būtų specialūs reti leidiniai, dokumentų rinkiniai, statistinė medžiaga, bibliografijos, enciklopedijos, žodynai, skaitėjavimo mašinomis priimami šaltiniai. Visa toji medžiaga bus suregistruota ir suklasifikuota. Taip pat bus pažymėta, kurie šaltiniai yra prieinamiausi, kuriuos reikia išversti ir pagrindines Vakarų kalbas. Bus ieškoma ir rankraštinės medžiagos, kuri padės nuspręsti geriausius būdus naujiems tyrimų šaltiniams kaupti ir tam darbu ieškoti valdiškos finansinės paramos.

Studijos metu bus apklausiama apie 800 baltų srities mokslininkų dviem atskiram anketom.

Studijos direktorius Nollendorfs pabrėžia, kad šis šaltinių surašymas turi du pagrindinius tikslus. Pirmia, padėti baltų studijų mokslininkams atverti tyrimų šaltinių prieinamumą, kas turėtų paspartinti šios srities mokslinį darbą Vakarų kraštuose. Antrasis tikslas yra padėti NEH agentūrai nuspręsti, kurie šaltinių kaupimo projektai yra labiausiai reikalingi. Nollendorfs mano, kad ši studija padės baltų mokslininkams geriau formuluoti savo tyrimų programas ir padės sėkmingiau rungtis dėl tyrimų paramos valdiškose agentūrose.

Prasdydamas paramos šiai studijai, Nollendorfs pabrėžė labai ryškų baltų studijų augimą pastaraisiais dešimtmečiais Amerikoje ir kituose Vakarų kraštuose. Nors beveik nėra institutų ir specifinių programų šiai mokslo sričiai puoselėti, baltų studijų mokslininkai yra išvystę stabėtiną aktyvumą. Daugelis konferencijų ir čia, ir užsienyje, visa eilė brandžių mokslo darbų ir leidinių rodo gyvą dėmesį šiai sričiai. Nollendorfs tikisi, kad ši studija paskatins dar didesnę mokslinį aktyvumą baltų temomis.

Norėdami sulaukti kuo platesnės talpos šiam studijiniame darbe, direktoriai kreipiasi ir į baltų mokslininkus, ir į etnines bendruomenes, prašydami atsilipti ir tuos, kurie dar nėra tiesioginiai gavę studijos apklausinėjimo anketų. Visi, kurie galėtų iš savo patirties suteikti žinių apie bet kokius baltų studijoms naudingus šaltinius, prašomi rašyti šiuo adresu: RESEARCH TOOLS IN BALTIC STUDIES, 812 Van Hise, 1220 Linden Dr., University of Wisconsin, Madison, Wisc. 53706.

medžiaga; baigiamas M. E. Nau-buro straipsnis "Kaimiečių švietimas Mažosioje Lietuvoje"; asmeninė ir aplamai mažlietuviška prasme įdomūs kun. A. Gelžnio "Atsiminimai iš septynių dešimtmečių".

• BRIDGES, Vol. 1, No. 9, December, 1977. Lithuanian — American Newsletter. Lithuanian — American Community of U. S. A., Inc. Anglų kalba leidžiamas laikraštis informuoti lietuviškai namokančius. Redakcija Algirdas Budreckis, talkinamas gausios redakcinės kolegijos. Redakcijos ir administracijos adresas: P. O. Box 9061, Boston, MA 02114. Metinė prenumerata — 3 dol.

Rašoma apie lietuviškuosius Kalėdų papročius, apie samizdatinius Lietuvos leidinius, apie lietuviškuosius disidentus ir plačią visuomeninę bei kultūrinę lietuvių veiklą Išeivijoje.

• EGLUTĖ, 1977 m. gruodis, lietuviškas laikraštėlis vaikams Išeivijoje. Leidžia ir spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Vyr. redaktorė — ses. O. Mikailaitė. Administratorė — Danguolė Sadinaitė. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė—Immaculate Conception Convent, Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 7 dol.

Daug kalėdinių eilėraščių, apasakymėlių, piešinių, bet ir galvosūkių, darbelių, lietuvių kalbos pratimų ir viso kito, kas vaiką sudomina ir patraukia skaitymui.

• PIRMIEJI ŽINGSNIAI, 1977 m. gruodžio mėn., Nr. 1. Kristijono Donelaičio liuanistinių mokyklų laikraštėlis Chicagoje. Leidimą finansuoja Tėvų komitetas. Spaudai paruošia D. Bindokienė, talkininkė — I. Bukaveckienė. Leidinio 34 psl. užpildyti mokinių rašiniais, piešiniais ir nuotraukomis iliustruota mokyklinės veiklos kronika.

Lietuviai dailininkai Vilniaus parodoje, Kultūros židinny, New Yorke, š. m. sausio mėn. 7 d. Iš dešinės į kairę: V. Kristolaitytė, G. Montvilienė, E. Kepalaitė, P. Vaškys, E. Urbaitytė, A. Elskus, Vl. Zilius, R. Viešulius, J. Sodaitis, Rūtenis, Ir. Grėžė, Č. Janušas, P. Jurkus, Z. Oselis, V. K. Jonynas. Nuotr. V. Maželis

Kultūrinė kronika

IR TOMAS VENČLOVA DIDINA 1977 M. IŠEIVIJOS KNYGŲ DERLIŲ

Chicagoje tik ką išleistas, dar 1977 metų data pažymėtas, Tomo Venčlovo poezijos rinkinys, pavadintas jis "98 eilėraščiai". Knyga išleido Algimanto Mackaus knygos leidimo fondas.

Leidinyje 142 psl., suskirstytas į tris dalis: "Achilo skydas", "Kalbos ženklas" ir "Kiti eilėraščiai". Pats didžiausias yra paskutinis — naujauji eilėraščių skyrius — 43 eilėraščiai. Tai pirmoji Tomo Venčlovo knyga laisvuosius Vakaruos.

JUOZO MILTINIO SOFOKLIS PANEVŽIO DRAMOS TEATRE

Plačiai ir už Lietuvos ribų žinomam Panevėžio dramos teatre, kuriam vadovauja režisierius Juozas Miltinis, pastaruoju metu su didžiausiu pasisekimu praejo Sofoklio tragedijos "Edipas karalius" premjera. Tai bene vienas įspūdingiausių Miltinio pastatymų. Įdomu ir tai, kad Miltinis, savo režisieriaus karjerą pradėjęs dar nepriklausomos Lietuvos teatre modernių dramaturgų pastatymais, savą 70 metų jubiliejiniam pastatymui pasirinko graikiškąją klasiką. Irena Veisaitė, baigdama spektaklio recenziją gruodžio 31 d. "Literatūroje ir mene", rašo:

ANGLŲ NOVELĖ

Prieš kiek laiko buvo išleista žymiausių anglų rašytojų novelių antologija. Įsigykite šią knygą sau arba kaip prasmingą dovaną kitiems švenčių progai.

Tai pirma tokios apimtės (460 psl.) ir vertės antologija talpinanti 24 rinktines noveles, kurios pirmą kartą yra išverstos ir sudėtos šią knygą. Jos sužavi kiekvieną skaitytoją. Antologiją paruošė ir komentarus pridėjo Povilas Gaučys. Užsakyti: DRAUGAS 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Kaina \$7.00. Illinois gyventojai pridėda 5% mokestį.

PRAPLESTA PAVEIKSLŲ GALERIJA KLAIPĖDOJE

1973 m. čia įkurtoji Paveikslų galerija pradėjo veiklą.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGĖJAMS

Daug sutaupysite, pirkdami čia jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtą foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmą ir ketvirtą vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street Tel. — Prospect 6-8998

ly galerija dabar praplėsta. Prie jos prijungti dar keturi pagrindiniai rekonstruoti pastatai. Šiuo metu galerijoje eksponuojama daugiau kaip 3000 kūrinių. Labai vertingos ir gausios Vakarų Europos, lietuvių ir rusų klasikinio meno kolekcijos. Daug dėmesio skiriama XVII-XVIII amž. lietuvių dailė. Čia randami J. Damelio, L. Smuglevičiaus, K. Rusecko, P. Smuglevičiaus ir kitų darbai. Vertinga ir Vakarų Europos XVII-XIX amž. paveikslų kolekcija. Išsamus ir Lietuvos 1907-1940 metų dailės rinkinys.

MIKALOJAUS HUSOVIANO "GIESMĖ APIE STUMBRĄ" LIETUVISKAI

Poeto Husoviano (1475-1533), gimusio istorinėje Lietuvoje ir rašiusio lotynų kalba, "Giesmė apie lietuvišką stumbrą" (Carmentis de statura, feritate ac venatione bisontis), kurią poetas buvo dedikavęs karalienei Bonai, išversta lietuvių kalbon ir išleista "Vagos" Vilniuje. Tai 108 psl. knyga. Poemos tekstą iš lotynų kalbos vertė K. Kazlauskas, o vertimą redagavo E. Matuzevičius.

Filmų įvairumai

STASE SEMENIENE

"A WOMAN'S DECISION" yra Lenkijos žymiausio režisieriaus Krzysztof Zanussi filmas lenkų kalba, su angliškais parašais.

Paskutiniuoju laiku moterų ekrane karaliauja. O jei ne viešpatauja, tai jau tikrai moterų filmuose pavaizduotos dabar visai skirtingos. Kas matė "Julia" ir "The Turning Point", galėjo jomis ne tik žavėtis, bet jos sukelta ir pagarbą.

Ir, štai, čia yra filmas, kuris turi tiek daug pasakytų apie vieną ypatingą moterį ir šneka apie ją taip iškalbingai, kad niekas, tur būt, be Ingmar Bergman nepristatytų aiškesnio moters charakterio.

O toji moteris yra Marta, paprastai vadinama namų šeimininke — žmona, motina, turinti mažą sūnelį ir dirbanti raštinėje, kaip sąskaitininkė (buhalterė). Ji mėgsta įkūsti savo mažą nosytę, kur jai nereikia. Bet vis iš savo gerumo. Ji yra sąjungos atstovė savo darbe ir gina savo draugę, nekaltai apkaltintą pinigų pavogimu. Marta taipgi nerimsta savo šeimos lizde, lyg nepatenkinta vedybomis, lyg ir beaišvalganti kožkokios naujovės. O kai jaunas, dailus vyrukas syki ją pavėžina, Marta ir įklimpsta, kaip katė į degutą. Ar ji mato tunelio gale žviesą, meile vadinama, tęsprendžia pats žiūrovas.

Iš turinio aprašymo visiškai negalima spręsti, kad tai būtų vienas geriausių filmų, pastatytų praeitais metais.

Filme žvelgiama psichologiniai giliai į žmogaus vidų. Martos vyras — ramus, taktiškas, tyliai stebi savo nerimstančią žmoną ir mato, kad ji netoli psichinio subyrėjimo, ar norinti išsiveržti, ar slapta turinti nelegalių ryšių.

Maja Komorovska, Lenkijos garsiausia aktorė, pagrindinėje rolėje pasižymi humoru, svedžia žiežirbas ekrane, dvelkia artistišku lankstumu. Joje spindi gyvastingumas. Ji moka kovoti, nepasiduoti. Ji, kaip tikra moteris, kai kuriose scenose atrodo savotiškai naivi, ir vėl nepaprastai išmintinga kitose. Jose kaupiasi tikro žmogaus pažėgumas: mylėti ir duoti, ne vien tik imti.

Sis filmas yra tik suaugusiems. "A Woman's Decision" yra taip jaunminiai sudėtingas, taip atjaušiantis Martos reikalavimų ir vidinio alkio situaciją, kad suderina didį subtilumą bei išmintį nepaprastai harmoningai.

Ir, štai, čia yra filmas, kuris turi tiek daug pasakytų apie vieną ypatingą moterį ir šneka apie ją taip iškalbingai, kad niekas, tur būt, be Ingmar Bergman nepristatytų aiškesnio moters charakterio.

O toji moteris yra Marta, paprastai vadinama namų šeimininke — žmona, motina, turinti mažą sūnelį ir dirbanti raštinėje, kaip sąskaitininkė (buhalterė). Ji mėgsta įkūsti savo mažą nosytę, kur jai nereikia. Bet vis iš savo gerumo. Ji yra sąjungos atstovė savo darbe ir gina savo draugę, nekaltai apkaltintą pinigų pavogimu. Marta taipgi nerimsta savo šeimos lizde, lyg nepatenkinta vedybomis, lyg ir beaišvalganti kožkokios naujovės. O kai jaunas, dailus vyrukas syki ją pavėžina, Marta ir įklimpsta, kaip katė į degutą. Ar ji mato tunelio gale žviesą, meile vadinama, tęsprendžia pats žiūrovas.

Iš turinio aprašymo visiškai negalima spręsti, kad tai būtų vienas geriausių filmų, pastatytų praeitais metais.

Filme žvelgiama psichologiniai giliai į žmogaus vidų. Martos vyras — ramus, taktiškas, tyliai stebi savo nerimstančią žmoną ir mato, kad ji netoli psichinio subyrėjimo, ar norinti išsiveržti, ar slapta turinti nelegalių ryšių.

Maja Komorovska, Lenkijos garsiausia aktorė, pagrindinėje rolėje pasižymi humoru, svedžia žiežirbas ekrane, dvelkia artistišku lankstumu. Joje spindi gyvastingumas. Ji moka kovoti, nepasiduoti. Ji, kaip tikra moteris, kai kuriose scenose atrodo savotiškai naivi, ir vėl nepaprastai išmintinga kitose. Jose kaupiasi tikro žmogaus pažėgumas: mylėti ir duoti, ne vien tik imti.

Sis filmas yra tik suaugusiems. "A Woman's Decision" yra taip jaunminiai sudėtingas, taip atjaušiantis Martos reikalavimų ir vidinio alkio situaciją, kad suderina didį subtilumą bei išmintį nepaprastai harmoningai.

Ir, štai, čia yra filmas, kuris turi tiek daug pasakytų apie vieną ypatingą moterį ir šneka apie ją taip iškalbingai, kad niekas, tur būt, be Ingmar Bergman nepristatytų aiškesnio moters charakterio.

O toji moteris yra Marta, paprastai vadinama namų šeimininke — žmona, motina, turinti mažą sūnelį ir dirbanti raštinėje, kaip sąskaitininkė (buhalterė). Ji mėgsta įkūsti savo mažą nosytę, kur jai nereikia. Bet vis iš savo gerumo. Ji yra sąjungos atstovė savo darbe ir gina savo draugę, nekaltai apkaltintą pinigų pavogimu. Marta taipgi nerimsta savo šeimos lizde, lyg nepatenkinta vedybomis, lyg ir beaišvalganti kožkokios naujovės. O kai jaunas, dailus vyrukas syki ją pavėžina, Marta ir įklimpsta, kaip katė į degutą. Ar ji mato tunelio gale žviesą, meile vadinama, tęsprendžia pats žiūrovas.

Iš turinio aprašymo visiškai negalima spręsti, kad tai būtų vienas geriausių filmų, pastatytų praeitais metais.

Filme žvelgiama psichologiniai giliai į žmogaus vidų. Martos vyras — ramus, taktiškas, tyliai stebi savo nerimstančią žmoną ir mato, kad ji netoli psichinio subyrėjimo, ar norinti išsiveržti, ar slapta turinti nelegalių ryšių.

Maja Komorovska, Lenkijos garsiausia aktorė, pagrindinėje rolėje pasižymi humoru, svedžia žiežirbas ekrane, dvelkia artistišku lankstumu. Joje spindi gyvastingumas. Ji moka kovoti, nepasiduoti. Ji, kaip tikra moteris, kai kuriose scenose atrodo savotiškai naivi, ir vėl nepaprastai išmintinga kitose. Jose kaupiasi tikro žmogaus pažėgumas: mylėti ir duoti, ne vien tik imti.

Sis filmas yra tik suaugusiems. "A Woman's Decision" yra taip jaunminiai sudėtingas, taip atjaušiantis Martos reikalavimų ir vidinio alkio situaciją, kad suderina didį subtilumą bei išmintį nepaprastai harmoningai.

Ir, štai, čia yra filmas, kuris turi tiek daug pasakytų apie vieną ypatingą moterį ir šneka apie ją taip iškalbingai, kad niekas, tur būt, be Ingmar Bergman nepristatytų aiškesnio moters charakterio.

O toji moteris yra Marta, paprastai vadinama namų šeimininke — žmona, motina, turinti mažą sūnelį ir dirbanti raštinėje, kaip sąskaitininkė (buhalterė). Ji mėgsta įkūsti savo mažą nosytę, kur jai nereikia. Bet vis iš savo gerumo. Ji yra sąjungos atstovė savo darbe ir gina savo draugę, nekaltai apkaltintą pinigų pavogimu. Marta taipgi nerimsta savo šeimos lizde, lyg nepatenkinta vedybomis, lyg ir beaišvalganti kožkokios naujovės. O kai jaunas, dailus vyrukas syki ją pavėžina, Marta ir įklimpsta, kaip katė į degutą. Ar ji mato tunelio gale žviesą, meile vadinama, tęsprendžia pats žiūrovas.

Iš turinio aprašymo visiškai negalima spręsti, kad tai būtų vienas geriausių filmų, pastatytų praeitais metais.

Filme žvelgiama psichologiniai giliai į žmogaus vidų. Martos vyras — ramus, taktiškas, tyliai stebi savo nerimstančią žmoną ir mato, kad ji netoli psichinio subyrėjimo, ar norinti išsiveržti, ar slapta turinti nelegalių ryšių.

Iš turinio aprašymo visiškai negalima spręsti, kad tai būtų vienas geriausių filmų, pastatytų praeitais metais.

Filme žvelgiama psichologiniai giliai į žmogaus vidų. Martos vyras — ramus, taktiškas, tyliai stebi savo nerimstančią žmoną ir mato, kad ji netoli psichinio subyrėjimo, ar norinti išsiveržti, ar slapta turinti nelegalių ryšių.

Maja Komorovska, Lenkijos garsiausia aktorė, pagrindinėje rolėje pasižymi humoru, svedžia žiežirbas ekrane, dvelkia artistišku lankstumu. Joje spindi gyvastingumas. Ji moka kovoti, nepasiduoti. Ji, kaip tikra moteris, kai kuriose scenose atrodo savotiškai naivi, ir vėl nepaprastai išmintinga kitose. Jose kaupiasi tikro žmogaus pažėgumas: mylėti ir duoti, ne vien tik imti.

Sis filmas yra tik suaugusiems. "A Woman's Decision" yra taip jaunminiai sudėtingas, taip atjaušiantis Martos reikalavimų ir vidinio alkio situaciją, kad suderina didį subtilumą bei išmintį nepaprastai harmoningai.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir Taisyimas
2646 W. 69th Street — Tel. BE 7-1941

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ
Pirmoji grupė šiais metais išvyksta KOVO 23 D.
iš Bostono ir New Yorke kaina tik \$741.00
įskaitant maistą, ekskursijas į Kauną ir Trakus
Užsiregistruoti galima iki vasario mėn. 9 d.

SEKANCIO VIENSAVAITINIS — Maskva / Vilnius / Leningradas	balandžio 25	gegužės 9 (užpildyta)
	balandžio 29	rugėjo 17
	gegužės 4	rugėjo 22

DVISAVAITINIS — Maskva / Vilnius / Leningradas / Rytuselis
gegužės 28 — liepos 16
birželio 11 — rugpjūčio 6
liepos 2 — rugėjo 3

Visos grupės skris su nuolatniais lietuvių skridimais — NE CHARTERS, aplankys Kauną ir Trakus, bus lydimos vadovų.
Prie grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokestiu.
PIGIAUSIOS GRUPINĖS KAINOS, galiojančios išvykimo laiku, bus paskelbtos vėliau.
Dėl smulkesnių žinių ir registracijos kreipkitės į:
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, p.o. Box 116
South Boston, Ma. 02127, Tel. (617) 268-8764
Įstaigai vadovauja: Aldona Adomoniė ir Alina Rudzėvičienė
Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

5 1/4% HIGH RATES 7 1/2%
PAID QUARTERLY AT
BRIGHTON FEDERAL
SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
HIGHEST RESERVES
4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632
TEL.: LA 3-8248
(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

PER ANNUM PASBOOK ACCOUNTS
6 3/4% PER ANNUM \$5000 or more minimum 30 months
PER ANNUM certificates \$5000 or more 4 year min. 6 1/2% PER ANNUM \$1,000 or more 1 year min.

AKADEMINĖS PROŠVAISTĖS

REDAGUOJA OFELIJA BARSKĖYTĖ, 6640 S. TALMAN AVE., CHICAGO, IL 60629; TELEF. (312) 476-1974

DEMESIO STUDENTUI! IR BŪSIMAM STUDENTUI!

Ar jau pasirinkote mokslo studijoms sritį?

Ar ieškote universiteto, kuris labiausiai atitinka jūsų studijoms?

Ar turite pakankamai mokslapalngių?

Ar turite užtikrintą darbą savo srityje, mokslus pabaigus?

Jeigu nors vienas klausimas dar neatsakytas, gali būti, jog jums gali padėti neseniai įsteigtas LIETUVIŲ PROFESIONALŲ RYŠIŲ TINKLAS.

Tinklo darbuotojai yra pasiruošę jums padėti išsirinkti mokslo sritį, įstoti į tinkamiausią universitetą, surasti mokslapalngius, susisiekti tarnyba, mokslus apvainikavus laipsniais.

Kiek jums kainuos tokios paslaugos? Beveik nieko. Jums tereikia pasižadėti, jog ateityje jūs sutinkate talkininkauti kitiems jauniems lietuviams, kurie ieško tokių pat patarimų ar pagalbos.

Profesionalų tinklas buvo įsteigtas per Trečiąjį mokslo ir kūrybos simpoziumą, įvykusių lapkričio mėnesį, Chicagoje. Jo iniciatorius ir koordinatorius yra Vytautas Klemas, kuris yra jūros mokslų tyrinėjimų centro direktorius Delaware universitete, o šiuo metu dirbuojasi Washingtono, Nacionaliniame mokslų fonde (National Science Foundation), kur veda bendradarbiavimą su Afrikos bei Azijos kraščių mokslininkais.

Ryšių tinklas susideda iš keliasdešimt paskirų sričių profesionalų - koordinatorių, kurie gerai pažįsta savo srities kolegas, išsibarsčiusius po universitetus bei įmones visur JAV-ėse ir Kanadoje. Ryšių tinklas apima įvairias griežtųjų, humanitarinių, medicinos mokslų sritis. Taipgi numatyta tinklą plėsti į kitas sritis, pvz., teisę, ekonomiką, valdymo (management) sistemas, kitas komercines sritis ir t.t.

Lietuvių profesionalų ryšių tinklas yra pasiruošęs padėti visiems jauniems lietuviams, nepaisant jų tautybės, ar politinių polinkių. Drauge išsidėtinę, jog

Chicago studentai ateitininkai savaitgalio diskusijose. Nuotr. J. Kuprio

darbiavimą su Afrikos bei Azijos kraščių mokslininkais.

Ryšių tinklas susideda iš keliasdešimt paskirų sričių profesionalų - koordinatorių, kurie gerai pažįsta savo srities kolegas, išsibarsčiusius po universitetus bei įmones visur JAV-ėse ir Kanadoje. Ryšių tinklas apima įvairias griežtųjų, humanitarinių, medicinos mokslų sritis. Taipgi numatyta tinklą plėsti į kitas sritis, pvz., teisę, ekonomiką, valdymo (management) sistemas, kitas komercines sritis ir t.t.

Lietuvių profesionalų ryšių tinklas yra pasiruošęs padėti visiems jauniems lietuviams, nepaisant jų tautybės, ar politinių polinkių. Drauge išsidėtinę, jog

tinklo darbuotojai nemano viską studentui ar studentei atlikti... teks nemažai daryti pastangų ir prašantiems... tačiau siūlomasi patarimais ir kitokia pagalba kerliai ir aukštąjį mokslą palengvinti.

Suinteresuotieji kreipiasi raštu į Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) Ryšių centrą, 2422 West Marquette Road, Chicago, Illinois 60629. Kreipiniuose prašoma nurodyti, kokia sritimi domimasi ir kokia pagalba prašoma. Besikreipiantiems bus raštu nurodyta į ką toliau kreiptis.

Be abejo, visi šie kreipiniai, o vėliau ir konsultacijos su profesionalais, bus konfidencialūs.

Romas Sakadolskis

KAS IR KĄ?

Mieli skaitytojai,

Pirmiausia noriu visiem palinkėti laimingų, prasmingų, turtingų ir darbščių naujų metų. Pirmas šių metų numeris pilnas straipsnių, bet, kaip matote, galėtų būti daugiau akademinio jaunimo veiklos nuotraukų. Ar jau nieks nesidomi fotografiją?

Tiklu, kad visi skaitė pereinam numerį apie "Lietuvių ambasadorių". Ar niekam nepatinka, ar niekam nebeįdomi ta mintis? Kol kas esam gavę tik vieną atsakymą. Dar neieškom kandidatus — tik norim išgirsti jūsų nuomones ir siūlymus...

Pasidalinkim šiuose puslapiuose savo kursų, suvažiavimų ar stovyklų išpūdziais — visiems labai įdomu ir kartu naudinga sužinoti, kas ką daro, kas ką galvoja.

Laukiu! Ofelija

PLJS VEIKLA

Kaip pranešta "Tėviškės Žiburiuose", antroji politinės jaunimo veiklos konferencija pramatyta 1978 m. kovo mėnesį. Tam tikslui Kalėdų atostogų metu Toronte susirinko PLJS politinės veiklos komisija kartu su Kanados ir JAV kraštų pirmininkais bei politinės veiklos koordinatoriais. Tikimasi sudaryti kviestinių jaunuolių sąrašus, nes skaičius ribojamas 50 asmenų, paruošti konferencijai programa, įvertinti demonstracijos Washingtono.

TRUMPOS BANGOS

MOKSLUS BAIGUSIEJI

Sveikina visus mokslinguosius akademikus! Jonas Aviža baigė Loyola University, Algis Avižienis baigė University of Chicago, Regina Bielutė baigė Loyola University, Kristina Elsbargaitė baigė Northwestern University, Gracilda Reinytė baigė St. Xavier College, Judita Džugaitė baigė UICC. Visiems, čia minėtiems ir ne, linkim daug daug sėkmės ateities darbuose ar tolimose moksloose.

LITERATOROS VAKARAS CLEVELANDE

Sausio 28 d., Clevelande studentai ateitininkai ir moksleiviai ateitininkai ruošia literatūros vakarą. Visi kviečiami.

ŠTAI VALDŽIAI

Dabartinę Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos valdybą Toronte sudaro: Gabija Juozapavičiūtė, Romas Puteris, Vaida Jay, Almis Kuolas, Regina Knox, Kristina Parėštytė, Dainora Juozapavičiūtė, Rūta Cepaitytė ir Jūra Šeškutė.

BALTŲ SĄJUNGA URBANOJ

Illinois universitete, Urbana, Illinois, veikia Baltų studentų sąjunga, kurios valdybą sudaro pirmininkas Brian Rejšek, vicepirm. Arūnas Rumša, sekr., išd. Daina Sidrytė ir Mara Dukats. Kongreso naujienos 34 — 2 col

DVIEJOSE VISUOMENĖSE

"I visuomeninį gyvenimą žengia po Antrojo pasaulinio karo subrendę lietuviai. Jų tautinę sąmonę ir vertybių sistemą sąlygoja socialinė, politinė ir kultūrinė patirtis, sukurta jau išėjimoje. Ši patirtis iš esmės skiriasi nuo tos, kuri formavo kartas, augusias Lietuvoje.

Jaunimui yra sunku organizuoti ir įsijungti į jam svetimą patirtimi pagrįstą veiklą; pilnas išsivystymas reikalauja aktyvaus dalyvavimo dviejose visuomenėse — lietuviškoje ir gyvenamojoje krašto.

Emilija Pakštaitė (dabar jau Sakadolskienė), paspuošus vestuviniiais rūbais, o mama riša nuometą. Nuotr. A. Urbos

KONGRESO NAUJIENOS

KETVIRTASIS PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

ivyks 1979 metais nuo liepos 11 iki 29 Europoje IV-tojo PLJK Ruošos komitetas porėdžiavo 1977 m. lapkričio 5 d. Hiutenfelde, Lietuvių Vasario 16 gimnazijoje, ir pramatė tokią kongreso eiga: 1979.VII.11.-1979.VII.18 Kongresinė stovykla (Čia galės dalyvauti visas lietuvių jaunimas. Tikimasi 500 dalyvių.)

IV-JO PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO TIKLAS: naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išsivijos veikloje!

Šį tikslą patvirtino IV-tojo PLJK Ruošos komiteto nariai Hiutenfelde, Vakarų Vokietijoje, 1977 m. lapkričio 5 d.

Stovykla įvyks prie Londono, tikriausiai "Royal Holloway College".

1979.VII.14

Oficialus kongreso atidarymas Londone, "Queen Elizabeth Hall". Kviečiama visa lietuviška visuomenė.

1979.VII.19—1979.VII.27

Studijų dienos, kurios bus prarvestos Altenberge prie Koeln'o (Čia galės dalyvauti tik jaunimo rinkti atstovai).

1979.VII.27—1979.VII.29

Kongreso iškilmingoji dalis ir uždarymas, Koenigsteine prie Frankfurto ir Frankfurte (Vokietijoje).

(Kviečiami visi lietuviai).

Pramatyta: talentų vakaras, parodos, uždarymo aktas ir supažindinimas su studijų dienų rezultatais, koncertas, banketas ir iškilmingos pamaldos.

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo

Kongreso Ruošos Komiteto adresai:

Prezidiumas nariai: Andrius Šmitas (pirm.), Alfredas Lucas (vicepirm.), Kestutis Ivinskis (reikalų vedėjas), Romas Šileris (išdinkas), Raimonda Šreifelaitė (sekretorė).

Būstinės adresas:

4. Weltkongres der Litauischen Jugend c/o Kestutis Ivinskis Oppelner Str. 61 5300 Bonn 1 Studijinės ir akademinės programos komisija Vincas Bartusevičius, Danziger Str. 73 5560 Wittlich

Kultūrinės programos komisija, Kristina Paulukevičiūtė, Rubinstr. 5 8000 Muenchen 50 Techninė komisija (rūpinasi patalpomis ir kt.) Vingaudas Damijonaitis, Sudetenstr. 30 6301 Webertal, Rotheim

Lėšų telkimu rūpinasi Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdyba (Romuva, 6840 Lampertheim — Huettendorf).

Aukus prašome siųsti tokiu adresu ir tokiu sąskaita:

4. Weltkongres der Litauischen Jugend.

Konto Nr. 8.9257.04 Volksbank Kreis Bergstrasse, Bankleitzahl 553 915 00 6840 Lampertheim.

DEMESIO SLIDINETOJAMS!

Paskutiniuoju laiku tarp studentų jaučiamas didelis susidomėjimas slidinėjimu. Dabar galima ne tik tautinius šokių šokti, dainuoti, stovyklauti ir dirbti su lietuviams, bet kartu ir slidinėti. Štai čia visas sąrašas išvykų su lietuviams slidinetojais.

1978 m., vasario 25 d., šeštadienį, 10 v.r., Moonstone Ski Resort, Ontario, Canada, įvyks baltiečių slidinėjimo pirmenybės. Šios slidinėjimo varžybos yra jungtos į PLS žaidynių programą. Šios varžybos yra pradžia mūsų sporto šventės, apjungiančios viso pasaulio lietuvių sportininkus. Informacija gaunama pas Mečį Empakerį, 6 Robin Rd., Islington, Ont. Canada M9A 2W7

1978.II.27., Chicagos lietuvių slidinetojų klubas ir lietuvių Gydytojų sąjunga ruošia slidinėjimo išvyką į Taos, New Mexico.

1978.II.25 New Yorko Holiday Valley Zaibo studentų slidinėjimo savaitgalis. Visi studentai kviečiami. Informacija gaunama pas Vytenį Čiurlionį Euclid, Ohio, (216)481-1525.

LITUANISTIKOS SEMINARAS

Ateinančią vasarą, rugp. 6-19 d. imtinai, rengiamas Penktasis lituanistikos seminaras jaunimui.

Jis įvyks Loyola-of-the-Lakes jezuitų rekolekcijs namuose, ne per toliausiai nuo Kento valstijos universiteto, Ohio valstijoje. Rengėjas — Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) Ryšių centras, kurio būstinė yra Chicagoje.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiais, seminaras bus skirstomas į tris pagrindines studijų sritis: lietuvių kalbą, lietuvių literatūrą ir lietuvių istoriją.

Lietuvių kalbos dalykus sutiko dėstyti mokyti. St. Barzdukas (iš Clevelando), prof. A. Klimas (iš Rochesterio) ir red. kun. J. Vaišnyš (iš Chicagos).

Studijas apie lietuvių poeziją praves prof. R. Šilbajoris (iš

Ohio) ir poetas T. Venclova (iš Kalifornijos).

Su paskaitomis devyniolikto amžiaus Lietuvos atgimimo temomis sutiko dalyvauti prof. D. Fainhauzas. Seriją paskaitų apie Nepr. Lietuvos teatro formavimąsi skaitys poetas J. Blekaitis (iš Washingtono).

Šiame seminare numatyta ir daugiau lektorių, apie kuriuos bus skelbiama vėliau "Akademinė prosvaitė" skiltyje. Ateityje taipgi bus smulkiau pranešta apie registraciją bei seminaro kainas.

Dalyvių skaičius seminare bus ribojamas 40 asmenų. Suinteresuotieji kviečiami raštu kreiptis į PLJS Ryšių centrą, 2422 West Marquette Rd., Chicago, Illinois 60629.

Ro Sak

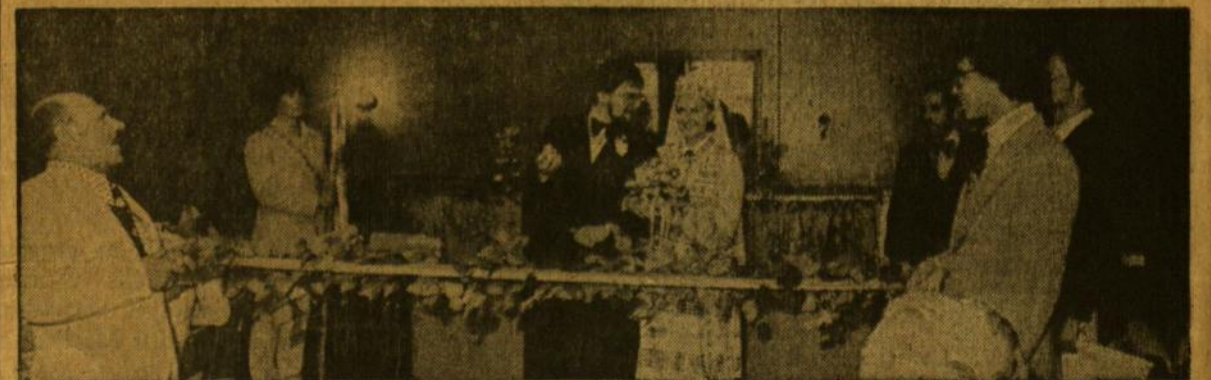
LIETUVIŠKI VESTUVIŲ PAPROČIAI

Pastaruoju laiku tarp lietuviško jaunimo yra atgimęs įdomus paprotys — tradicinės lietuviškos vestuvės, kuriose jaunoji, pamerėgė ir kiti paspuošia lietuviškais tautiniais rūbais ir atliekamos visos kitos ceremonijos kaip senų senovėje. Šio skyriaus buvusi red., Emilija Pakštaitė - Sakadolskienė savo vestuvėse taipgi paspuošė Aldonos Veselkienės sukurtais ir išsautais, o ponio: Vaitaitienės pasiūtais vestuviniiais rūbais. Vestuvinės apeigos irgi buvo prarvestos su visais įvairiais šios progos lietuviškais papročiais. Čia rasite kelias nuotraukas iš tų vestuvių.

Diskusijos Chicagos studentų ateitininkų draugovės susikaupimo savaitgalį.

Nuotr. Jono Kuprio

I vestuvių puotą atvykę jaunieji neleidžiami, kol neišsi perka saldinius.

Nuotr. A. Urbos

B. Leščinskio padaryta ir dall, V. Vijelkio išdekoruota kraičių skrynja — tėvėlių dovana jaunavedžiams — Emilijai ir Romui Sakadolskiams.

Nuotrauka A. Urbos